د پوهنې وزارت
د تعليمي نصاب، د ښوونکو د روزنې او
د ساينس د مرکز معينيت
د تعليمي نصاب د پراختيا او درسي
کتابونو د تاليف لوی رياست

د ژوند مهارتونه

دوهم ټولگی

Ketabton.com

د چاپ کال: ۱۳۸۹هـ. ش.

ketabton.com - The Digital Library

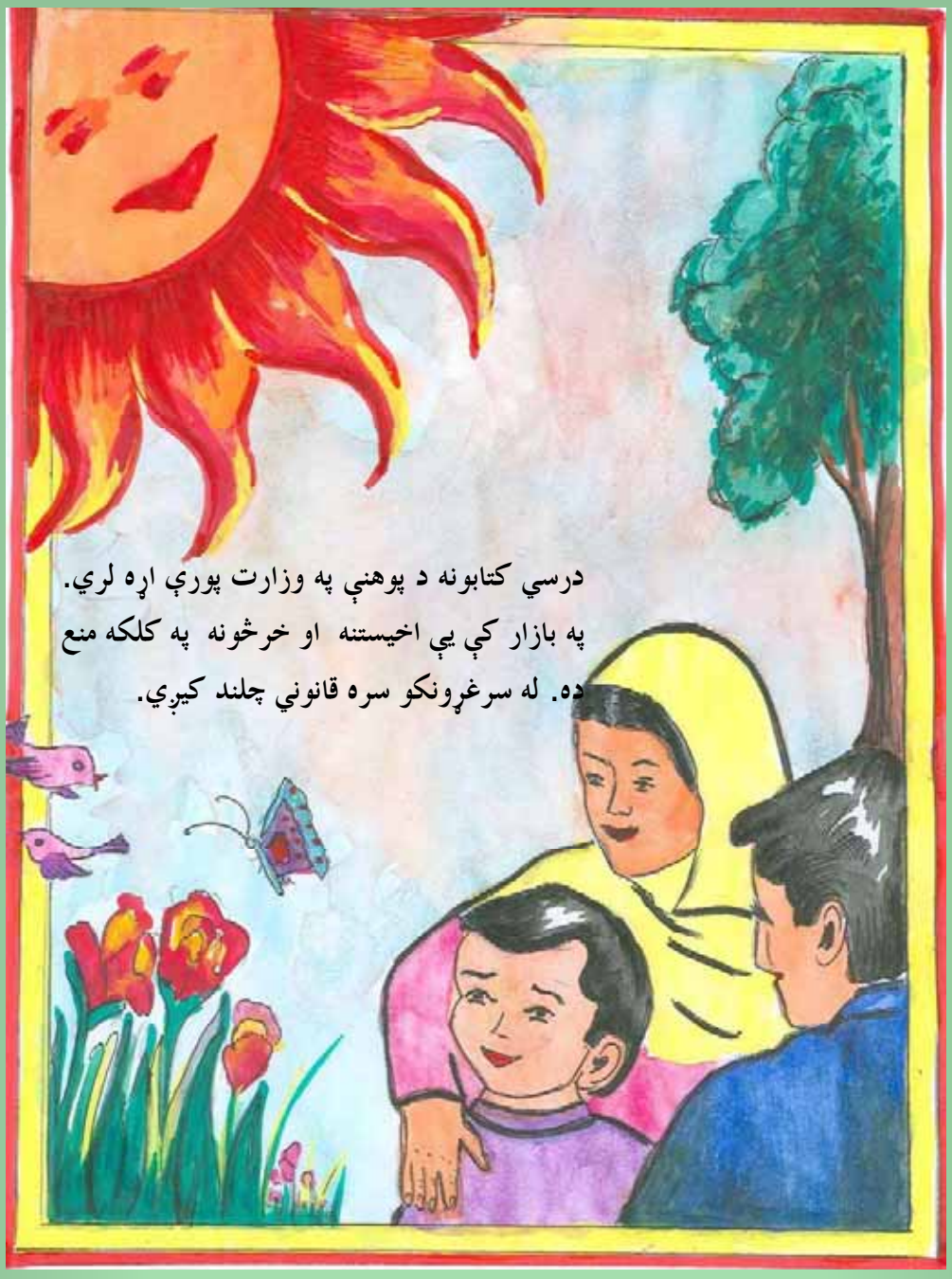

درسي کتابونه د پوهنې په وزارت پورې اړه لري.
په بازار کې يې اخيستنه او خرڅونه په کلکه منع
ده. له سرغړونکو سره قانوني چلند کيږي.

ISBN 978-9936-25-162-5

ketabton.com - The Digital Library

د پوهنې وزارت

د تعليمي نصاب، د ښوونکو د روزنې او
د ساينس د مرکز معينيت
د تعليمي نصاب د پراختيا او درسي
کتابونو د تاليف لوی رياست

د ژوند مهارتونه

دوهم ټولگی

د چاپ کال: ۱۳۸۹هـ. ش.

ketabton.com - The Digital Library

د کتاب د تالیف، څېړنې او تدقیق کمېټې

لیکوال:

ترینا "ستار محب زاده" د تعلیمي نصاب د پراختیا او درسي کتابونو د تالیف ریاست علمي غړې.

داکتر صدیق الله ویرا د پوهنې د وزارت سلاکار

تایید او مطالعه:

ملي شورا:

د ولسي او مشرانو جرګو د دیني، پوهنې او لوړو زده کړو د کمیسیونونو غړي.

د څېړنې او تدقیق کمېټې:

د پوهنې وزارت:

حمیدالله "ویدا" د پوهنې وزارت د علمي شورا غړی.

محمد عزیز "بختیاري" د پوهنې وزارت سلاکار.

غلام سرور "بغلاني" د تعلیمي نصاب د پراختیا او درسي کتابونو د تالیف ریاست د دري د دیپارتمنت غړی.

د کابل ښار د پوهنې ریاست:

۱ - رحمت الله د میرویس هوتکي د لیسې ښوونکی.

۲ - فریده د قاري عبدالله د لیسې ښوونکې.

د محتویاتو د دیني، فرهنګي او سیاسي برخو د څېړنې او کره کتنې کمیټې:

۱. حیات الله ناصر د پوهنې وزات د علمي شورای غړی.

۲. دوکتور محمد یوسف نیازي د پوهنې وزات د علمي شورای غړی او سلاکار.

۳. محمد آصف ننګ د پوهنې وزارت د خپرونو او اطلاعاتو رئیس.

د تدقیق، تصحیح او څارنې کمیسیون:

دکتور عبدالغفور غزنوي د تعلیمي نصاب، د ښوونکو د روزنې او د ساینس د مرکز معین- د کمیسیون رئیس.

د سرمؤلف مرستیال عبدالظاهر ګلستاني د تعلیمي نصاب د پراختیا او درسي کتابونو د تالیف لوی رئیس.- غړی

سید محمود خلیق د تعلیمي نصاب د پراختیا او درسي کتابونو د تالیف ریاست علمي غړی- غړی

کمپوز او ډیزاین:

حمیدالله غفاري

ketabton.com - The Digital Library

ketabton.com - The Digital Library

ملي سرود

دا وطن افغانستـــان دی — دا عزت د هـــر افغان دی

کور د سولې کور د تورې — هر بچي يې قهرمـــان دی

دا وطن د ټولو کـور دی — د بلوڅـــو د ازبکـــو

د پښتـــون او هزاره وو — د ترکمنـــو د تاجکـــو

ورسره عرب، گوجـــر دي — پامېـــريان، نورستانيـــان

براهوي دي، قزلباش دي — هم ايمـــاق، هم پشـه يان

دا هيـــواد به تل ځليږي — لکـــه لمـــر پر شنه آسمـان

په سينـــه کې د آسيـــا به — لکـــه زړه وي جـــاويدان

نوم د حق مودی رهبـــر — وايو الله اکبر وايو الله اکبر

ketabton.com - The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

د پوهنې د وزیر پېغام

ګرانو استادانو، ښوونکو او زده کوونکو،

ښوونه او روزنه د هر هېواد د پراختیا او پرمختګ بنسټ جوړوي. تعلیمي نصاب د ښوونې او روزنې مهم توکی دی چې د علمي پرمختګ او ټولنې د اړتیاوو له مخې رامنځته کیږي. څرګنده ده چې علمي پرمختګ او ټولنیزې اړتیاوې تل د بدلون په حال کې وي. له دې امله لازمه ده چې تعلیمي نصاب هم علمي او رغنده انکشاف وموميي. البته نه ښایي چې تعلیمي نصاب د سیاسي بدلونونو او د اشخاصو د نظریو او هیلو تابع شي.

دا کتاب چې نن ستاسو په لاس کې دی، پر همدې ارزښتونو چمتو او ترتیب شوی دی. علمي ګټورې موضوعګانې پکې زیاتې شوې دي. د زده کړې په بهیر کې د زده کوونکو فعال ساتل د تدریسي پلان برخه ګرځیدلې ده.

هیله من یم دا کتاب له لارښوونو او تعلیمي پلان سره سم د فعالې زده کړې د میتودونو د کارولو له لارې تدریس شي او د زده‌کوونکو میندې او پلرونه هم د خپلو لونګو او زامنو په باکیفیته ښوونه او روزنه کې پرله پسې ګډه مرسته وکړي چې د پوهنې د نظام هیلې ترسره شي او زده‌کوونکو او هېواد ته ښې بریاوې ور په برخه کړي.

زه پر دې ټکي پوره باور لرم چې زموږ ګران استادان او ښوونکي د تعلیمي نصاب په رغنده پلي کولو کې ستره دنده او درونده مسؤولیت لري.

د پوهنې وزارت تل زیار کاږي چې د پوهنې تعلیمي نصاب د اسلام د سپېڅلي دین له بنسټونو، د وطن دوستی د پاک حس په ساتلو او علمي معیارونو سره سم د ټولنې د څرګندو اړتیاوو له مخې پراختیا وموميي.

په دې ډګر کې د هېواد له ټولو علمي شخصیتونو، د ښوونې او روزنې له پوهانو او د زده‌کوونکو له میندو او پلرونو څخه هیله لرم چې د خپلو نظریو او رغنده وړاندیزونو له لارې زموږ له مؤلفانو سره د درسي کتابونو په لا ښه تالیف کې مرسته وکړي.

له ټولو هغو پوهانو څخه چې ددې کتاب په چمتو کولو او ترتیب کې یې مرسته کړې، له ملي او نړیوالو درنو موسسو، او نورو ملګرو هېوادونو څخه چې د نوي تعلیمي نصاب په چمتو کولو او تدوین او د درسي کتابونو په چاپ او وېش کې یې مرسته کړې ده، مننه او درناوی کوم.

ومن الله التوفیق

فاروق وردګ

د افغانستان د اسلامي جمهوریت د پوهنې وزیر

ketabton.com - The Digital Library

د منلرجاتو فهرست

مخ

لومړی فصل زما کورنۍ (۱۲ درسي ساعتونه) ۱-۲
دویم لوست په کور کې د ماشومانو رول ۳-۴
دریم لوست دکورنۍ مشران ۵-۶
څلورم لوست په کورنۍ کې درناوی ۷-۸
پنځم لوست دکور کارونه ۹-۱۰
شپږم لوست له کور نه بهر دندې ۱۱-۱۲
اووم لوست کورنۍ اړیکي..... ۱۳-۱۴
اتم لوست د فصل لنډیز ۱۵-۱۶

دویم فصل: زما ژوند (۱۱ درسي ساعتونه)

نهم لوست زمونږ یادونه ۱۷-۱۸
لسم لوست زمونږ ارمانونه ۱۹-۲۰
یوولسم لوست زمونږ تکلونه ۲۱-۲۲
دولسم لوست د کوچنیانو حقونه ۲۳-۲۴
دیارلسم لوست څه ډول زده کوو..... ۲۵-۲۶
څوارلسم لوست ولې زده کړه کوو..... ۲۷-۲۸
پنځلسم لوست دخپل ځان څارنه ۲۹-۳۰
شپاړسم لوست خپل او د نورو مال ۳۱-۳۲
اوولسم لوست د فصل لنډیز ۳۳-۳۴

دریم فصل ټولنیز ژوند (اوه درسي ساعتونه)

اتلسم لوست سترې مشي ۳۵-۳۶
نولسم لوست نږدې دوست ۳۷-۳۸
شلم د مهمو ورځو لمانځل..... ۳۹-۴۰
یو ویشتم لوست مرسته کول او مرسته غوښتل ۴۱-۴۲
دوه ویشتم لوست ګډ کار..... ۴۳-۴۴
در ویشتم لوست د فصل لنډیز..... ۴۵-۴۶

ketabton.com - The Digital Library

څلورم فصل: آرامي او روغتيا (لس درسي ساعتونه)

څلور ويشتم لوست خواشيني ۴۷-۴۸
پنځه ويشتم لوست ډار..... ۴۹-۵۰
شپږ ويشتم لوست دغوسې چاره ۵۱-۵۲
اوه ويشتم لوست زړورتوب ۵۳-۵۴
اته ويشتم لوست خوښي ۵۵-۵۶
نهه ويشتم لوست بې زړه توب ۵۷-۵۸
دېرشم لوست زما ښېګڼې ۵۹-۶۰
يو دېرشم لوست فصل لنډيز.....۶۱-۶۲

پنځم فصل : په سوله کې ژوند (دولس درسي ساعتونه)

دوه دېرشم لوست په ځان مرباني ۶۳-۶۴
دري دېرشم لوست ښه نيت پيرزوينه.....۶۵-۶۶
څلور دېرشم لوست دعوا ۶۷-۶۸
پنځه دېرشم لوست جګړه ۶۹-۷۰
شپږ دېرشم لوست غوږ نيول..... .....۷۱-۷۲
اوه دېرشم لوست د تېر وتنو منل ۷۳-۷۴
اته ديرشم لوست دښمنې غوښتل ۷۵ ۷۶
نهه دېرشم لوست له خپګان نه وروسته پخلاينه ۷۷-۷۸
څلوېښتم لوست د فصل لنډيز ۸۹-۸۰

ketabton.com - The Digital Library

سرلیک

محترم ښوونکی صاحب!

د هېواد د بچیانو دښکاره اوځرګندې اړتیا او د ماشومانو تـــرمنځ د تـــاوتریخوالی او بـــې مسؤلیتی د فرهنګ د لا زیاتې نابودی او دمسلمانو، آزادو، پوهو، مهربانه، سوله غوښتونکو او نوښتګره انسانانو په توګه دهغوی دچمتو کولو په خاطر کولای شو دکتاب د هر څېرکـــې د موضوعګانو په لوست ورکولو سره دپوهې دوړاندې کولو، دمهارت دورزده کولـــو او پـــه ماشومانو کې دمثبت ذهنیت له لاروخخه په افغانستان کې دیوې سالمې ټولنې دښسټ اېښودو له پاره هیلې ولرو.

د دې له پاره چې زده کړه په ډاډمنه توګه اغیزمنه او په زړه پورې شي دې ته اړتیا ده چې د زده کړې یو ریښتنی چاپېریال برابر کړو.

د زده کړې چاپېریال:

۱-هره ورځ خپل درس په سلام ویلو او داحوال په پوښتنه پیل کړئ، له هغو زده کوونکـــو څخه چې په ځانګړو ستونزو اخته دي ناروغه وو اویایې بله کومه ستونزه درلوده پـــه جـــلا توګه پوښتنه وکړئ.

۲- له زده‌کوونکو سره په خندا اوخوشحالی خبرې وکړئ هڅه وکـــړئ، چـــې دټـــولګي چاپېریال خوشحاله وي او دسترپا دمخنوي په خاطر له مناسبو کیسو اولطیفو څخـــه ګټـــه واخلئ.

۳- له زده‌کوونکو خبروته په ځیر او درناوی غوږ ونیسئ او هڅه وکړئ دپوښتنې دکولو او دنظر دخرګندولو روحیه په کې پیاوړې کړئ.

۴-د زده‌کوونکو هر کوچنی پرمختګ وهڅوئ او دهغوی دزیار ایستنې ستاینه وکړئ (تیرله نتیجو څخه)

۵-دملنډو اوسپکاوی په الفاظو سره د زده‌کوونکو له مخاطب کیدو نه په کلکه ډډه وکړئ.

۶-دټولګي دیوالونه په هغو انځورونو سره چې زده کوونکي یې برابروي ښکلي کړئ.

ketabton.com - The Digital Library

۷- معیوبو، معلولو او هغو زده کوونکو ته چې چاسره نه کینې (ګوشه ګیـــر) وي زیاتـــه پاملرنه دې وشي دهغوی دفعالیتونو په اجرا کولو کې دې ورسره مرسته وشي او دهڅونې وړ دې وګرځي.

۸- راتلونکي لوست او د لوست موخه "د زده‌کوونکو له پاره فعالیتونه او دښوونکي له پـــاره لارښوونې" یوه شپه مخکې وګورئ، له هغې سره سم هغه درسي مواد چې باید ټولګي ته یـې له ځان سره یوسې تیار کړئ ، په ټولګي کې دننه یا له هغه نه بهر دفعـــالیتونو پـــلان طرحـــه اودسیمې اړوندې کیسې یا بیلګې ددرس په توګه پیداکړئ.

د لوست ورکولوچلند:

۹- له احوال پوښتنې وروسته دتیرې ورځې لوست یو واربیا ولولئ (له زده کوونکو نه پوښتنه وکړئ یا له هغوی نه وغواړئ چې دتیر درس لنډیز یوځل بیا ووایي)

۱۰- په تیر لوست باندې له نظر کولو وروسته زده کوونکو ته دنوي درس موخه په ســـاده تورو کې بیان کړئ، (دبیلګې په توګه ګرانو زده کوونکو: ددې لوست په پای کې زده کړې او دعمل .... داجرا کولو وس به ولرئ)

۱۱- نوی لوست دتفکر دپارولو په طرحه کولو سره (چې د سرلیکـونو لاندې ځای پرځای شوی دی) پیل کړئ.

۱۲- دښوونکي له پاره له لارښوونو او په هر درس کې دځای کړای شوو انځورونو نه پـــه ګټې اخستو سره نوی سرلیک بیان کړئ او یایې تمثیل کړئ.

۱۳- زده کوونکو ته دزده کړې دپلي کولو له پاره، له سیمه یزو کیسو او مثالونو څخـه کار واخلئ.

ketabton.com - The Digital Library

۱۴- د زده‌کوونکو عملي وندېه اخیستنه، دډرامو اجراء کول ښایي په لومړیو وختونـــوکې سخت وبریښي خو دوقت په تیریدو سره اسانیږي تاسو او زده کوونکي به له هغـــو ســـره روږدي شئ.

فعالیتونه او وندېه اخیستل:

۱۵- دښوونځي په لومړۍ یا دویمه ورځ، خپل ټولګی له څلورو نه تر شپږوپورې په کوچنیو ډلو وویشئ، په هره ډله نوم یا نمبر ولیکئ (د بیلګې په توګه د نمر، غره یا سپوږمۍ، ســـیند، ستوري ، ځمکې... ډلې، د دغې ډلبندۍ نه به د زده‌کوونکو په فعالیتونو کې کار واخلئ.

۱۶- د زده کوونکو دفعالیتونو په بهیر کې بېڼزړو زده کوونکو ته زیات وخت ورکړئ چې په ټولګیزو فعالیتونو کې له وندېې اخیستو سره زیات عادت شي.

۱۷- د هرلوست په پای کې له زده کوونکو نه وغواړئ چې زده کړای شوې موضوعګانې د خپلو کورنیو له غړو سره په منځ کې واچوي او د هغه څه لنډیز چې له خپلو کورنیو څخه زده کوي په وروپسې ساعت کې ټولګي ته درپوټ په ترڅ کې ورکړي.

۱۸- له هرې ډلې نه دې یو زده کوونکی دټولګي مخې ته راشي په درس پورې اړوند انځور دې په تخته وکاږي.

۱۹- دښوونکی له پاره له لارښوونې سره سم د زده‌کوونکو له خوا زده شوې پوهه او تـــر لاسه شوي مهارتونه دهر لوست په پای کې وڅیړئ، په دغې ارزونه کې باید دسوالونو پوښتنه او د زده‌کوونکو د عملي وړتیا ازموینه شامل وي.

۲۰- د زده‌کوونکو د همیشنۍ ارزیابۍ له پاره دارزیابۍ یو کتابچه تیاره کړئ دهغې یوه پاڼه هر زده کوونکي ته بیله کړئ په دغو پاڼو کې دزده کړې په فعالیتونو کې د زده‌کـــوونکي د وندېې اخیستو او د زده‌کوونکي په علاقه مندۍ او سلوک کې مثبت بدلونونه ولیکئ.

ketabton.com - The Digital Library

۲۱- د هرې اونۍ په پای کې دارزیابۍ پاڼې یو وار بیا ولولئ چې د زده‌کوونکو په پـــرمختګ پـــه دقیقه توګه پوه شئ ، دهغو کسانو په باب چې زیاتې مرستې ته اړتیا لـــري ځـــانګړې تدبیرونـــه ونیسئ.

۲۲-په دې مضمون کې دپوهې زده کړه، دعملي مهارتونو زده کړه او د زده‌کوونکو په کړو وړو کې بدلون دارزیابۍ اصلي موخه (ملاک) ده. نمره اودمطالبو حفظول دارزیابۍ معیارونه نه دي).

۲۳- د هرې اونۍ په پای کې د ارزوني په پاڼو نوې کتنه وکړئ چـــې پـــه ځیـــر ســـره د زده‌کوونکو په پرمختګ پوه شئ، د هغه چا په اړه چې زیاتې مرستې ته اړتیا لري ځـــانګړې تدبیرونه په پام کې ونیسئ.

۲۴- په دې مضمون کې دپوهې زده کړه، دعملي مهارتونو یـــادول یـــا زده کـــول او د زده کوونکو په کړو وړکې مثبت بدلون دارزونې اصلي موخه ده (دمطالبو حفظول دارزوني معیارونه دي).

ketabton.com - The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

لومړی لوست

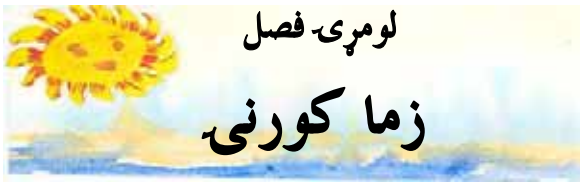

دلوست موخه: چې زده کوونکي د خوشحاله او غمجني کورنۍ ترمنځ توپير وپيژني.

- په کورنۍ کې له چا سره ژوند کوئ؟
- څه وخت ستاسو په کور کې خوشحالي وي؟
- څه وخت ستاسو په کور کې خپګان وي؟

زمونږ په کورنۍ کې ټول یو له بل سره ښه چلند کوي.

زمونږ په کورنۍ کې هر وخت شخړې او خپګان وي.

ketabton.com - The Digital Library

د زده‌کوونکو فعالیتونه:

- زده‌کوونکي دې په لوست کې انځورونو ته وګوري او په دوه کسیزو ډلو کې دې یو بل ته شرحه کړي.
- یو څو زده کوونکي دې د ټولګي مخې ته راشي او ودې وایې چې یوه خوشحاله او مینه ناکه کورنۍ څنګه رامنځته کیدای شي.
- یو څو زده کوونکي دې ووایي چې کوم شیان په یوه کورنۍ کې د غوسې او خوابدۍ لامل کېږي؟

د ارزونې پوښتنې:

- د کورنۍ د غړو ترمنځ اړیکې څه ډول وي؟
- د کورنۍ د غړو ترمنځ درناوی څه ډول پیدا کېږي؟
- څنګه د کورنۍ غړي یو دبل په خوشحالۍ او غم کې شریک وي؟

کورنۍ دنده:

د یوې خوشحاله کورنۍ او د هغې د مینې او خوښۍ په باره کې د خپلې کــورنۍ لــه غړو سره خبرې وکړئ.

ketabton.com - The Digital Library

دویم لوست

په کور کې د ماشومانو رول

د لوست موخه: چې زده کوونکي د نجلۍ اوهلک په رول او د کور د کارونو په ویش کې له عدالت سره آشنا شئ.

- **ستاسو په کور کې کوم کارونه هلکان کوي او ولې؟**
- **کوم کارونه نجونې ترسره کوي او ولې؟**
- **که چېرې نجونې او هلکان هر کار په ګډه وکړي څه به وشي؟**

زمونږ په کورنۍ کې هلکان اونجونې د کور په کارونو کې یو له بل سره مرسته کوي، کله چې زما مور د خوراکي شیانو په پخولو بوخته وي، زه مې وړه خور ساتم.

ketabton.com - The Digital Library

د زده‌کوونکو فعالیتونه:

- زده‌کوونکي دې په دوه کسیزو ډلو کې د لوست انځورونه وګوري او خبرې دې پرې وکړي.
- څو ډلې دې د ټولګي په مخ کې د کور په کارونو کې د عدالت او یا بې انصافی تمثیلونه وکړي.
- زده‌کوونکي دې د کور د کارونو په ترسره کولو کې د نابرابریو په باره کې یو د بل سره خبري وکړي او ټولګیوالو ته دې بیان کړي.

د ارزونې پوښتنې:

- په کور کې کوم کارونه ترسره کوئ؟
- د کور په کارونو کې مرسته کول کومې ښیګڼې لري؟
- څنګه د کور په کارونو کې بې عدالتي کمولای شئ؟

کورنۍ دنده:

زده‌کوونکي دې په خپل کور کې د نجونو او هلکانو د کارونو د ویش پـــه بـــاب او دا چې دا ویش عادلانه دی که نه، د کورنۍ له غړو سره دې خبرې وکړي.

ketabton.com - The Digital Library

د کورنۍ مشران

دلوست موخهچې زده کوونکي دمشرانو له رول سره آشناشي او هغه له يو بل سره انډول کړای شئ.

- **ستا پلار څه کار کوي؟**
- **ستا مور څه دنده لري؟**
- **ستا نېکه په کور کې او له کور څخه د باندې کوم کارونه ترسره کوي؟**
- **ستا نيا کوم کارونه کوي؟**

زمونږ د کورنۍ غړي يوبل ته ګران دي او د يوبل درناوی کوي.

زمونږ په کورنۍ کې کوچنيان او لويان د کور په کارونو کې مرسته کوي.

ketabton.com - The Digital Library

د زده‌کوونکو فعالیتونه:

- زده‌کوونکي دې په دوه کسیزو ډلو کې د لوست انځورونه وګوري او بیا دې د خپلو نېکه ګانو او نیا ګانو دندې او کارونه یو بل ته بیان کړي.
- په دوه کسیزو ډلو کې یوه داسې خاطره او تېره یادونه ووایاست چې ستاسو د نېکه او نیا په کار پورې اړه ولري.
- یو څو ډلې دې خپلې کسیې نورو ټولګیوالوته ووایي.

د ارزونې پوښتنې:

- مورِ چاته نیکه اونیا وایو؟
- په کور کې زمورِ د پلار او مور دنده څه ده؟
- د کور کوم کارونه مو مور او کوم مو پلار کوي؟

کورنۍ دنده:

د خپلې نیا او نېکه په باره کې یوه جمله ولیکئ او د کورنۍ له غړو سره پـــه دې باب خبرې وکړئ.

ketabton.com - The Digital Library

خلورم لوست

په کورنۍ کې درناوی

د لوست موخه: چې زده کوونکي د مشرانو اوکشرانو تر منځ متقابل درناوی وپېژني او په عمل کې يې وښودلی شي.

- **ستاسو په کورنۍ کې څوک له تاسوڅخه مشران دي؟**
- **ستاسو په کورنۍ کې څوک له تاسو څخه واړه دي؟**
- **د خپلې کوچنۍ خور او ورور سره څه ډول مرسته کوئ؟**
- **له مشرې خور او ورور سره څه ډول چلند کوئ؟**

زمونږ په کورنۍ کې کنځلې کول او وهل نشته، مشران او کشران يو بل ته درناوی کوي. هيڅ څوک يوبل ته بدې خبرې نه کوي. مشران او کشران د يو بل خبروته په درناوې غوږ نيسي.

ketabton.com - The Digital Library

د زده‌کوونکو فعالیتونه:

- زده‌کوونکي دې په دوه کسیزو ډلو کې د لوست انځورونه وګوري او ترې لاندې جملې دې ولولي.
- څو زده کوونکي دې د ټولګي په مخ کې د لویانو او کوچنیانو ترمنځ توپیرونه او ورته والی بیان کړي.
- څو دوه کسیزو ډلې دې له ماشومانو سره د مشرانو له درناوي نه ډکه رویه تمثیل کړي.
- څو ډلې دې له مشرانو سره د کوچنیانو له درناوی څخه ډک چلند تمثیل کړي.

د ارزونې پوښتنې:

- مور څه ډول یو د بل درناوی وکړو؟ مثالونه ورکړئ.
- لویان څه ډول دکوچنیانو درناوی وکړي؟
- که په یوه کورنۍ کې درناوی نه وي څه کېږي؟

کورنۍ دنده:

د خپل مور او پلار سره د کورنۍ د درناوي په باره کې خبرې وکړئ او د هغو نظرونـــه واخلی او خپلو ټولګیوالو ته یې بیان کړئ.

ketabton.com - The Digital Library

پنځم لوست

د کور کارونه

د لوست موخه: چې زده کوونکي د کور کارونه وپېژني او یو له بل څخه یې بیل کړای شي.

- **ستاسو په کور کې کوم کارونه ترسره کېږي؟**
- **کوم کارونه تاسو ترسره کوئ؟**
- **کوم کارونه د کورنۍ نور غړي ترسره کوي؟**
- **ولې د کور په کارونو کې برخه واخلو؟**

د جامو، ډوډۍ او چای د لوښو پاکول, د کور جاروکول، سودا راوړل، ډوډۍ پخول، اوبه راوړل او د ګلانو خړوبول د کور د کارونو له جملې څخه دي.

زه خپل کتاب او کتابچې د کور په فرش نه پرېږدم. خپل کالي او بوټونه په لاره کې نه غورزوم. د کور په کارونو کې مرسته کوم، خپل درسونه او د کوچنیانو مجله لولم. د کورنۍ نور غړي د کور په نورو کارونو کې برخه اخلي.

ketabton.com - The Digital Library

د زده‌کوونکو فعالیتونه:

- زده‌کوونکي دې په دوه کسیزه ډلو کې د لوست انځورونه وګوري او د خپلو کورونو د کارونو په هکله دې خبرې وکړي.
- یوه ډله دې د ټولګي په مخ کې د یوه تمبل ماشوم رول ولوبوي چې خپل کالي او کتابونه په لاره او فرش غورزوي خپله بستره او ځای نه سموي.
- نور زده‌کوونکي دې د نقش په منفي برخو خبرې وکړي او ودې وایې که د خپل کور په کارونو کې برخه وانخلي څه کېږي؟

د ارزونې پوښتنې:

- څه وخت یوکور ګډوډ او بې نظمه کېږي؟
- ولې د کورنۍ غړي خپل کالي او لوښي په خپل ځای کېږدي؟
- څه وکړو چې د کور کارونو وروسته پاتې نشي؟

کورنۍ دنده:

د کور د کارونو په هکله د خپلې کورنۍ رسره خبرې وکړئ، د هغوی نظرونه واخلی او ټولګیوالو ته بیان کړئ.

ketabton.com - The Digital Library

له کورنه بهر دندې

دلوست موخه: زده کوونکي دې له ځينې دندو سره بلد شي اوخپله په زړه پورې دنده دې تمثيل کړای شي.

- **څو ډوله دندې پيژنئ؟**
- **ستاسو د پلار دنده څه ده؟**
- **ستاسې مور له کور څخه بهر دنده لري؟**

له کور څخه بهر دندې ټولې د خدای(ج)د مخلوق د خدمت لپاره دي. د دې لپاره چې ښوونکی، ډاکټر يا پوليس شو نو بايد په ښوونځي کې سبق ووايو. د دې لپاره چې ترکان شو بايد د ترکان په دوکان کې شاګردي وکړو او يا د ترکانۍ سبق ووايو. د دې لپاره چې بزګر شو نو بايد د بزګرۍ په کارونو کې برخه واخلو يا د بزګرۍ لوست ووايو.

ketabton.com - The Digital Library

د زده‌کوونکو فعالیتونه:

- زده‌کوونکي دې په دوه کسیزو ډلو کې د لوست انځورونه په غور سره وګوري او د دندو نومونه دې واخلي
- هر زده‌کوونکی دې د خپلې کورنۍ د غړو د دندو په اړوند خبرې وکړي.
- څو ډلې دې خپلې کیسې په لوړ اواز د ټولګي په وړاندې ولولي یا تمثیل کړي.

د ارزونې پوښتنې:

- که غواړئ چې ښوونکي شئ باید څه وکړئ؟
- ولې ښوونځي ته ځو؟
- ولې هغه څوک ښوونکی او ډاکټر نه شي کیدلی چې ښوونځی یې نه وي لوستی؟

کورنۍ دنده:

زده‌کوونکي دې د کورنۍ له غړو سره په ببلابېلو دندو خبرې وکړي، خپله هیله دې د خپلې راتلونکې دندې په باب بیان کړي.

ketabton.com - The Digital Library

اووم لوست

کورنۍ اړیکې

د لوست موخه: چې زده کوونکي د خوښۍ او ویر په توپیرونو پوه شي په دغه ډول حالتونو کې خپله دنده درک او په عملي توګه تمثیل کړای شي؟

- **د خوښۍ څو ډوله محفلونه پیژنئ؟**
- **څه وخت کورنۍ د خوښي محفل جوړوي؟**
- **د خوښۍ په محفل کې مورډ باید څه وکړو؟**
- **په غمجنو محفلو کې (لکه: جنازه، فاتحه اوداسې نورو) باید څه وکړو؟**

مورډ د خوښۍ په غونډو (محفلونو) کې جنګ نه کوو او شیان نه ماتوو. په ویرجنو مجلسونو کې شور او غالمغال نه کوو او له ځانه کشران نه آزاروو او د هغوی څارنه او ساتنه کوو. د اختر په ورځو کې د خپلو مشرانو لاسونه ښکلوو او هغوی ته د اختر مبارکي وایو. زمورډ په ګران هېواد کې د ځینو ورځو د لمانځنې له‌پاره ښوونځي رخصت وي.

ketabton.com - The Digital Library

د زده‌کوونکو فعالیتونه:

- زده کوونکي دې په دوه کسیزو ډلو کې د لوست انځورونه وګوري او ترې لاندې متن دې ولولي.
- څو ډلې دې د ټولګي په وړاندې د خوښۍ په غوندو کې د لویانو او ماشومانو ونډه تمثیل کړي.
- څو ډلې دې د غم په محفلونو کې د لویانو او ماشومانو ونډې تمثیل کړي.
- نور زده‌کوونکي دې په دې باب خپلې شخصي تجربې نورو ته څرګندې کړي.

د ارزونې پوښتنې:

- ولې د خوښې او ویر په غوندو کې جنګ ونه کړو، ښیښې او لوښي مات نه کړو؟
- څه ډول له هغو ټولګیوالو سره خواخوږي ښکاره کړو چې د کورنۍ یو غړی یې ناروغه دی یا مړ شوی؟
- په کور کې په زوره چیغې وهل ښه دي او که کراره خبرې کول، ولې؟

کورنۍ دنده:

د دې لوست کیسه د کورنۍ غړو ته ووایاست او په دې برخه کې د دوی نظر وغواړئ.

ketabton.com - The Digital Library

د فصل لنډيز

دلوست موخه: چې زده کوونکي د تيرو لوستونو د پام وړ ټکو ته ځير شي او د لوستونو عملي برخې به تکرار کړي.

- **ولې په يوې کورنۍ کې خواشيني پيدا کېږي؟**
- **که د کور ټول کارونه يوکس وکړي څه کېږي؟**
- **لويان څه ډول کوچنيانو ته درناوی کوي؟**

موږ چې د خوښۍ او د کور د کارونو په هکله څه زده‌کړې هغه په خپل ورځنۍ ژوند کې پلي کوو. د خوښۍ او ويـــر پـــه غونډوکې جګړې نه کوو او څه شئ نه ماتوو. د کورنۍ لويو او وړو ته درناوئ کوو او د نورو ماشومانو سره په دوستۍ لوبې کوو.

ketabton.com - The Digital Library

د زده‌کوونکو فعالیتونه:

- زده‌کوونکي دې د دې او تیرو لوستونو انځورونو ته وګوري او په دوه کسیزو ډلو کې دې ووایي چې د کوم لوست کوم ټکي یې ډیر خوښ شوي او په ورځني ژوند کې یې پلي کړي دي.
- په دوه کسیزو ډلو کې دې د هغه هلک او نجلی تمثیل وکړي چې د نورو ماشومانو خبرو ته په غور غوږ نیسي او په لوبو کې له نورو ماشومانو سره جګړه نه کوي.
- زده‌کوونکي دې په دوه کسیزو ډلو کې د کوچنیانو له خوا مشرانو ته درناوی او د مشرانو له خوا کوچنیانو ته درناوی تمثیل کړي.

د ارزونې پوښتنې:

- څنګه مشران او کشران یو بل ته درناوی وکړي؟
- د کور په کارونو کې نجونې او هلکان څنګه له یو بل سره مرسته وکړي؟
- ستاسې له کور څخه بهر کومې دندې ډیرې خوښېږي او ولې؟

کورنۍ دنده:

د خپلو نویو زده کړو د عملي کولو په باب له خپلې کورنۍ سره خبرې وکړئ.

ketabton.com - The Digital Library

د لوست موخه: چې زده کوونکي د خاطرو په ګټورتوب پوه شي او د نورو په مخ کې يې خرګند کړای شي.

- **ستاسو تر ټولو ښه خاطره کومه ده؟**
- **خپله يوه بده خاطره خپلو ټولګيوالوته وواياست؟**
- **د بدو خاطرو يادول څه ګټه لري؟**
- **د خوابدئ په وخت کې د ښو خاطرو را په يادول څه ګټه لري؟**

د تېرو خاطرو په باب خبرې کول ګټه لري. کله چې مونږ خپلې بدې خاطرې خپل نژدې دوست ته وواياو، زمونږ فکر ارامېږي. کله چې خوا بدي شو بايد د تېرو خونږو خاطرو په باب خبرې وکړو، ترڅو مو خواشيني ليرې شي.

ketabton.com - The Digital Library

د زده‌کوونکو فعالیتونه:

- زده‌کوونکي دې په دوه کسیزو ډلو کې د لوست انځورونه وګوري او ترې لاندې جملې دې ولولي.
- زده‌کوونکي دې په دوه کسیزو ډلو کې خپلې بدې خاطرې یو بل ته ووایي.
- څو زده‌کوونکي دې د خپلو خوږو خاطرو کیسې د ټولګیوالو په وړاندې ووایي.
- څو زده‌کوونکي دې د خپلو بدو خاطرو په باب ټولګیوالو ته کیسې وکړي.

د ارزونې پوښتنې:

- تاسو خپلې تېرې خاطرې چاته وایئ؟
- ولې خپل ترخه یادونه خپل نژدې دوست ته بیان کړو؟
- که څوک خپلې خاطرې مورِ ته وایي، مورِ باید څه وکړو؟

کورنۍ دنده:

له تېرو پېښو څخه خوږې او ترخې خاطرې، د خپلې کورنۍ له غړو سره یادې کړئ.

ketabton.com - The Digital Library

لسم لوست

زمونږ ارمانونه (آرزوګاني)

د لوست موخه: چې زده کوونکي د خپلو هیلو او ارمانونو په ارزښت پوه او هغو ته د رسېدلو لارې بیان کړای شي.

- **د څه شي د لرلو ډېر ارمان کوئ؟**
- **څوک غواړي چې په کوم سپورټ کې اتل شي؟**
- **خپل ارمان ته د رسېدلو لەپاره باید څه وکړو؟**

هرڅوک په خپل ژوند کې هیلې او ارمانونه لري. د خپلو ارمانونو د ترسره کولو لەپاره باید هلې ځلې وکړو. خپلې هیلې باید مور، پلار او دوستانو ته څرګندې کړو او پټې يې ونه ساتو. د کورنۍ د مشرانو په لارښوونه باید خپلو هیلو ته د رسېدو لارې چارې ولټوو.

ketabton.com - The Digital Library

د زده‌کوونکو فعالیتونه:

- زده‌کوونکي دې په دوه کسیزو ډلو کې د لوست انځورونه وګوري او ترې لاندې کرښې دې ولولي.
- زده‌کوونکي دې په دوه کسیزو ډلو کې خپلې آرزوګانې بیان کړي.
- څو زده‌کوونکي دې خپلې آرزوګانې او هغو ته د رسیدو د لارو چارو په باره کې د ټولګیوالو په مخکې تمثیل وکړي.

د ارزونې پوښتنې:

- کورنۍ او دوستانو ته د خپلو هیلو څرګندول څه ګټه لري؟
- په ټولګي کې د خپلو لوستونو په باب څه آرزو لرئ؟
- څوک هیله لري چې ښکلي لیکنه (مشق) زده کړي؟

کورنۍ دنده:

زده‌کوونکي دې د خپلو هیلو په باب دوې جملې ولیکي او له خپلې کورنۍ سره دې خبرې پرې وکړي.

ketabton.com - The Digital Library

زمونږ تکلونه (تصميمونه)

د لوست موخه: چې زده کوونکي د خپلو کړنو د دلايلو او پايلو په باب مثالونه ورکړای شي.

- **ولې په سړه هوا کې تودې جامې اغوندو؟**
- **که چېرې يو خوا بل خوا ته له کتلو پرته له سړک څخه تېرشو، ښايي څه وشي؟**
- **که له خپلو ټولګيوالو سره په ادب خبرې وکړو، څه به وشي؟**
- **څه وکړو چې زمونږ په خبره يا عمل څوک خپه نه شي؟**

مخکې له دې چې يوه خبره او يا يو کار وکړو، بايد ښه يې وسنجوو. مخکې له دې چې له ملګرو سره له خپله کوره ليرې ولاړ شئ، يا بام يا ونې ته وخېژئ، بايد له مشرانو څخه اجازه واخلئ او مخکې له دې چې بام يا ونې ته وخيژی د خپل عمل خطرونه په نظر کې ونيسئ. هره خبره چې کوئ بايد ښه يې وسنجوئ چې هم خپل مطلب بيان کړئ او هم څوک خپه نه کړئ.

ketabton.com - The Digital Library

د زده‌کوونکو فعالیتونه:

- زده‌کوونکي دې په دوه کسیزو ډلو کې د لوست انځورونه وګوري او ترې لاندې کرښې دې ولولي.
- څو زده‌کوونکي دې د توندو او نرمو خبرو نمونې تمثیل کړي.
- څو زده‌کوونکي دې د ټولګي په وړاندې د یوه کار له ترسره کولو څخه مخکې د هغه په پایلو غور او سنجش وکړي.

د ارزونې پوښتنې:

- ولې د کار له ترسره کولو څخه وړاندې غور پرې وکړو؟
- مخکې له دې چې د چا د خبرې ځواب ورکړو، ولې باید په هغه غور وکړو؟
- مخکې له دې چې یو کار ترسره کړو باید مشوره وکړو؟

کورنۍ دنده:

د درس په برخه کې د کورنۍ له غړو سره خبرې وکړئ.

ketabton.com - The Digital Library

دولسم لوست

د کوچنیانو حقونه

د لوست موخه: چې زده کوونکي خپل لومړني حقونه وپېژني، وهل، ټکول او سپک چلند بد وګڼي.

- **کوچنیان د ټولنې له پاره څه ارزښت لري؟**
- **که چېرې یوه ماشوم ته درناوئ وشي څه کېږي؟**
- **که چېرې یو ماشوم له ښوونځي څخه وشړل شي څه کېږي؟**
- **وهل، ټکول او کنځل پر ماشوم څه اغېزه کوي؟**

هر انسان حق لري چې درناوی ورته وشي او له ضـــرر څخـــه خوندي وي. د نن ورځې ماشومان د ټولنې راتلونکې جوړوي. که زمونږ ماشومان ښه وروزل شي او ښه سبق ووایي، زمونږ هېواد به آباد شي او د خلکو ژوند به ښه شي. سپکاوی او تحقیر، وهل او ټکول د ماشومانو روحیه کمزوري او ماشوم بې زړه کوي.

ketabton.com - The Digital Library

د زده‌کوونکو فعالیتونه:

- زده‌کوونکي دې په دوه کسیزو ډلو کې د لوست انځورونه وګوري او ترې لاندې کرښې دې ولولي.
- زده‌کوونکي دې د وهلو او ټکولو د زیان په باب خبرې وکړي.
- یو څو زده کوونکي دې خپلې خبرې نورو ته په لوړ آواز بیان کړي.
- زده کوونکي دې ووایي چې څنګه د یوه بل ټولګیوال د روغتیا په ساتنه کې مرسته کولای شي.

د ارزونې پوښتنې:

- څنګه باید زده کوونکي او ښوونکي په ادب او درناوي له یو بل سره چلند وکړي؟
- په ښوونځي یا کور کې وهل او ټکول کوم زیانونه رامنځته کوي؟
- څنګه په ښوونځي کې ځانونه له زیان څخه وساتو؟

کورنۍ دنده:

په دې اړه چې سپکاوی د یو ماشوم په حق تیری دی زده کوونکي دې له خپلې کورنۍ سره خبرې وکړي.

ketabton.com - The Digital Library

څه ډول زده‌کړه کوو؟

دلوست موخه: چې زده کوونکي دزده کړې له بېلابېلو لارو سره بلد شي ا و دخپلې خوښې لارې وپېژني.

- **د کلمو لوستل موخه ډول زده کړل؟**
- **له یو څخه تر شلو پورې د عددونو لیکل موخه ډول زده‌کړی؟**
- **د جامو اغوستل موخه ډول زده‌کړي دي؟**
- **د لاسونو، مخ او غاښونو پرېمینځل موخه ډول زده‌کړل؟**

ماشومان په څو ډولونو زده کړې کوي. ځینې په یوازیتوب سره مطالعه او ښه زده کړه کولای شي. ځینې نور د دوه کسیز او یا ډله ییز سبق ویلو او خبرو له لارې ښه زده کړه کوي. ځینې خلک په رسمولو او نورو عملي کارونو کې ښه زده کړه کوي. تر ټولو ښه زده‌کړه هغه ده چې د فعالیت، عملي کار، تجربې او تمثیل له لارې ترسره شي او ماغزه او بدن دواړه په کار واچوي. کلمې او جملې حافظې ته سپارل ښه زده‌کړه ده.

ketabton.com - The Digital Library

د زده‌کوونکو فعالیتونه:

- زده‌کوونکي دې د لوست انځورونه وګوري او ترې لاندې متن دې ولولي.
- څو زده‌کوونکي دې نوروته ووايي چې کوم کارونه يې په کور کې زده کړي
- څو زده کوونکي دې ټولګيوالو ته ووايي چې کوم شيان يې له کور څخه بهر له نورو څخه زده کړي دي.
- څو زده کوونکي دې ووايي چې د دوی د زده کړې تر ټولو ښه طريقه کومه ده.

د ارزونې پوښتنې:

- مورِ د ډوډۍ خوړل او دميوو پريمنځل چيرې زده کړي دي؟
- څنګه ليکل ښه زده کړو؟
- څنګه د ټولګيوالو په وړاندې په لوړ آواز خبرې کول زده کړو؟
- په پياله کې د اوبو اچول څنګه ښه زده کولای شو؟

کورنۍ دنده:

د نويو کمالونو د زده کولو د طريقو په باب له خپلې کورنۍ سره خبرې او سلا وکړئ.

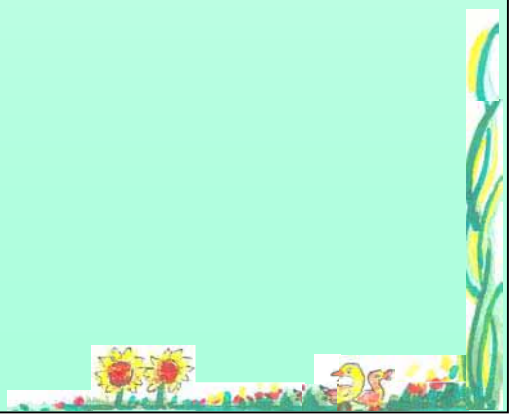

ketabton.com - The Digital Library

څوارلسم لوست

ولې زده‌کړه کوو؟

د لوست موخه: چې زده کوونکي د زده کړې په ګټه پوه شي د لوستلو او ښوونځي ته د راتګ موخه بیان کړای شي.

- **زده کړه څه ګټه لري؟**
- **له ښوونځي څخه پرته په بل کوم ځای کې زده‌کړه کوو؟**
- **پر نورو زړه سوی چېرې زده کوو؟**
- **ربنتیا ویل په کوم ځای کې زده کوو؟**

مونږ درس لولو چې لوی خدای(ج) او خپل ځان وپېژنو، ښه او روغ انسانان واوسو، له نورو سره مرسته وکړو، خپل کور، کلی او هېواد آباد کړو. د ښه آخرت او نیکمرغه ژوند له پاره تر څو چې ژوندي یو باید د خدای (ج) عبادت او زده‌کړه وکړو.

ketabton.com - The Digital Library

د زده‌کوونکو فعالیتونه:

- زده‌کوونکي دې په دوه کسیزو ډلو کې د لوست انځورونه وګوري او تـــرې لانـــدې متن دې ولولي.
- زده کوونکي دې ووایي چې د دین د عالم کیدو له پاره په کوم ځای کې ســـبق ویـــل کېږي.
- نور زده کوونکي دې ټولګیوالو ته ووایې چې د نورو دندو د زده کولو له پاره کـــوم سبقونه په کار دي.

د ارزونې پوښتنې:

- کوم شیان د خپلو ګاونډیانو له راشه درشې څخه زده کولای شو؟
- که چېرې یو چا غوښتي وي چې د راډیو ویندوی شي څه باید وکړي؟
- له راډیو او مجلو څخه څنګه زده کړه کولای شو؟

کورنۍ دنده:

زده‌کوونکي دې د لوست موضوع له خپلې کورنۍ سره یاده کـــړي او د دوی نظر دې وغواړي.

ketabton.com - The Digital Library

پنځلسم لوست

د خپل ځان څارنه

دلوست موخه : چې زده کوونکي دخپل ځان دڅارنې لارې وپېژني او دهغو عملي بېلګې څرګندې کړي.

- **ولې د خپل بدن د روغتيا څارنه وکړو؟**
- **څنګه ځان له کور نه بهر له خطره وساتو؟**
- **خوشحالي زمونږ روغتيا ته څه ګټه لري؟**
- **څه ډول کولای شو د خپلو کالیو څارنه وکړو؟**

زما بدن د خدای(ج) يو نعمت دی. زه خپل ځان روغ ساتم. د بدن روغتيا په عبادت، ښو خوړو، پاکې او خوشالۍ ساتل کيدای شي. خوشحالي او ورزش زمونږ وجود ته ګټه لري. سګرټ، چلم، نسوار، دوړی او چټلي زمونږ روغتيا ته زيان اړوي. هيڅ چا ته بايد اجازه ورنه کړو چې زمونږ بدن ته زيان ورسوي.

ketabton.com - The Digital Library

د زده‌کوونکو فعالیتونه:

- په دوه کسیزو ډلو کې د لوست انځورونه وګورئ او ترې لاندې متن ولولئ.
- په دوه کسیزو ډلو کې دې زده‌کوونکي تمثیل وکړي چې څنګه خپلې جامې پاکې ساتي.
- یو څو زده کوونکي دې د ځان او کورنۍ د خوشاله ساتلو طریقې نورو ته بیان کړي.
- زده‌کوونکي دې د خپل سر، مخ، لاسونو او پښو د ښه ساتلو طریقې انځور کړي.

د ارزونې پوښتنې:

- په څه ډول مورِ خپل بدن او ماغزه روغ وساتو؟
- څه وخت باید خپل لاسونه په صابون پرېمینځو؟
- لوڅ سر په لمر کې ډیر زیات ګرزېدل راګرزېدل څنګه زمورِ بدن ته زیان رسوي؟

کورنۍ دنده:

د بدن او ماغزو د ښه ساتلو په باب له خپلې کورنۍ سره خبرې وکړئ.

ketabton.com - The Digital Library

شپاړسم لوست

خپل او د نورو مال

د لوست موخه: چې زده کوونکي د خپل مال او نورو د مال توپير وکړای شي او د ساتنې په ارزښت يې پوه شي.

- **کوم شيان زمونږ مال ګڼل کېږي؟**
- **کوم شيان بيت المال (د خلکو مال) ګڼل کېږي؟**
- **که د نورو له مال سره بې پروايي وکړو څه کېږي؟**
- **که چېرې خپل مال ښه ونه ساتو څه کېږي؟**

لوی خدای (ج) مونږ ته عقل راکړی دی چې د خپل او پردي مال ترمنځ توپير وکړو. خپل مال بايد وپېژنو او د ښې ساتنې لەپاره يې هڅه وکړو تر څو چې خراب يا ورک نه شي. د نورو مال هم لکه خپل مال وبولو او په ساتلو کې يې هڅه وکړو.

ketabton.com - The Digital Library

د زده‌کوونکو فعالیتونه:

- په دوه کسیزو ډلو کې دې زده کوونکي د لوست انځورونه وګوري او تبصره پرې وکړي.
- یو څو زده کوونکي دې په کور او ټولګي کې د خپل او نورو د مالونو مثالونه راوړي.
- زده‌کوونکي دې د عامه دارا یي او بیت المال نومونه واخلي او نورو ته دې په لوړ آواز بیان کړي.

د ارزونې پوښتنې:

- له ټولګیوالو څخه د امانت اخیستلو مثالونه کوم دي؟
- که چېرې له خپل ټولګیوال څخه امانت اخیستل شوی کتاب په مننې سره بېرته ورکړو، څه کیږي.
- د ټولګي تخته او د جومات فرش د چا مالونه دي.

کورنۍ دنده:

د بیت المال، خپلو او پردیو مالونو او د ساتلو په باب یې له کورنۍ سره خبرې وکړئ.

ketabton.com - The Digital Library

اوولسم لوست

دخپرکي لنډيز

د لوست موخه: چې زده کوونکي د دې څپرکي د هر لوست څرګند او عملي ټکي بيان او په عمل کې تمثيل کړای شي

- **ولې بايد خپلې ارزوګانې وپېژنو؟**
- **که چېرې د يو عمل له ترسره کولو مخکې فکر ونه کړوځه کېږي؟**
- **په کور او ښوونځي کې د زده‌کړې توپير څه دی؟**
- **خپلې پښې څنګه له زخمي کيدو وساتو؟**

موږ زده‌کوونکي هڅه کوو چې خپل او پردی مالونه وساتو. لوست لولو چې خپل او د نورو حقونه وپېژنو. خپل ښه او بد يادونه خپلو دوستانو ته وايو او خپلو هيلو ته د رسېدو له‌پاره له مشرانو څخه لارښوونه غواړو.

ketabton.com - The Digital Library

د زده‌کوونکو فعالیتونه:

- زده‌کوونکي دې په دوه کسیزه ډلو کې د تیرو لوستونه انځورونه وګوري او پر مهمو ټکو دې خبرې وکړي.
- څو زده‌کوونکي دې ټولګیوالو ته ووایي چې له دې کتاب څخه یې کـــوم زده کـــړي شیان په عمل کې پلي کړي.
- زده‌کوونکي دې د زده کولو او د زده‌کړې له لارې په اړه یوه جمله ولیکي.
- زده‌کوونکي دې د خپل یو ملګري چې خوشاله وي، رسم وباسي.

د ارزونې پوښتنې:

- د تېرو یادونو بیانول څه ګټه لري؟
- ماشومانو ته سپکې خبرې کول څه زیان لري؟
- څنګه په کور کې د خپل مال د ورکیدو مخه ونیسو؟

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې د هغه څه په باره کې چې له تېر څېرکي څخه یې زده‌کړي له خپلې کورنۍ سره خبرې وکړي.

ketabton.com - The Digital Library

دريم فصل

اتلسم لوست

موخه: چې زده کوونکي د سترې مشي بېلابېل ډولونه وپېژني او په عمل کې يې تمثيل کړای شي.

- **څو ډوله سترې مشي مو زده ده؟**
- **له خپلو ټولګيوالو سره څه ډول سترې مشي کوئ؟**
- **له ګاونډيانو سره څه ډول سترې مشي کوئ؟**
- **د نيا، نېکه، ماما، ترور او کاکا سره څنګه سترې مشي کوئ؟**

هر سهار کله چې له خوبه راويښېږو د کورنۍ ټولو غړو ته سلام اچوو. د سترې مشۍ په وخت کې ځان خوشاله نيسو چې خوله مو له مسکا ډکه وي. د مشرانو لاسونه ښکلوو، خپلو ټولګيوالو ته لاس ورکوو او ګاونډيانو ته سلام اچوو. که څوک ناروغه وي د احوال پوښتنه يې کوو. خو له نابلده کسانو سره چېرې نه ځو.

ketabton.com - The Digital Library

د زده‌کوونکو فعالیتونه:

- زده‌کوونکي دې په دوه کسیزو ډلو کې د لوست په انځورونو خبرې وکړي او تـــرې لاندې متن دې په ګډه ولولي.
- په ډلو کې دې د احوال پوښتنې ډولونه تمثیل شي. زده کوونکي دې د ستړي مـــشي په وخت د خندا ډکه خوله تمرین کړي.
- څو زده‌کوونکي دې د نابلدو او خطرناکو خلکو څخه د ځان د ساتلو په باب خبـــرې وکړي. خپل آند او نظرونه دې د ټولګیوالو په وړاندې څرګند کړي.

د ارزونې پوښتنې:

- د ستړي مشي په وخت د چا لاسونه ښکلوو؟
- له خپلو ټولګیوالو سره څه ډول ستړي مشي کوو؟
- له نا اشنا خلکو سره چېرته تلل څه خطر لري؟

کورنۍ دنده:

د لوست کیسه د کورنۍ غړو ته وکړئ او د خپل کتاب انځورونه دې ورتـــه ښکاره کړئ.

ketabton.com - The Digital Library

نولسم لوست

نږدې دوست

د لوست موخه: چې زده کوونکي د نږدې دوست ارزښتونه او ګټې بیان کړي.

- **یو ښه دوست کوم صفتونه لري؟**
- **څه ډول یو نوی دوست پیداکولی شو؟**
- **که چېرې یو خواخوږی دوست ونه لرو څه کېږي؟**
- **د زړه خواله ملګرو ته ویل څه ګټه لري؟**

د نږدې دوست درلودل د روغتیا له‌پاره ګټه لري. کله چې د خپل یو دوست سره زړه خواله وکړو زمونږ فکر آرامېږي. یو ښه دوســـت زمونږ سره د اړتیا په وخت کې مرسته کوي. د دې لپاره چې نـــوي دوستان پیدا کړو باید له خپلو ټولګیوالو سره په درناوي چلند وکړو او هغوی په خپله سات تیری کې راګډ کړو.

ketabton.com - The Digital Library

د زده‌کوونکو فعالیتونه:

- زده‌کوونکي دې په دوه کسیزه ډله کې د لوست انځورونه وګـــوري او تبـــصرې دې پرې وکړي.
- زده‌کوونکي دې په دوه کسیزو ډلو کې یو بل ته د زړه راز ووایې (له څه شي څخـــه ډارېږي، په څه شي خپه شوي یا په قار دي او داسي نور).
- بیا دې د خپل یو ټولګیوال نوم واخلي لکه: زلمیه! ته زما دوست یې او کله چې خپـــه وې درسره کښینم او که ناجوړه شوي پوښتنې ته دې درځم.

د ارزونې پوښتنې:

- څه وکړو چې خپل دوستان له مورِ څخه خپه نشي؟
- که خپل د زړه رازونه لکه (په کوم چا چې په قار یو یا ترې خپه یو) چا ته ونـــه وایـــو څه کېږي؟
- له چا سره چې دروغ وایي، غلا کوي او له هر چا سره په جګړه اخته کېږي دوســـتي وکړو، ولي؟

کورنۍ دنده:

یوښه دوست ته د اړتیا په برخه کې د کورنۍ له غړو سره خبرې وکـــړئ د هغوی نظریې واخلئ.

ketabton.com - The Digital Library

شلم لوست

د مهمو ورځو لمانځل

د لوست موخه: چې زده کوونکي مهمې ورځې او د هغو له لمانځلو سره آشنا شي.

- **د حضرت محمد(ص) د زېږيدو نيټه څه وخت وه؟**
- **د ښوونکي ورځ څه ډول ولمانځو؟**

حضرت محمد (ص) زمونږ د مسلمانانو لارښـــود دی. او مسلمانان د حضرت محمد (ص) د زېږيدو په ورځ د قرآن‌کريم ختمونه او دعا ګانې کوي. ښـــوونکي د هېـــواد د ماشـــومانو روزونکي دي. د ښوونکي ورځ په ټول هېواد کې د شعرونو او مقالو په لوستلو لمانځل کېږي.

ketabton.com - The Digital Library

د زده‌کوونکو فعالیتونه:

- زده‌کوونکي دې په دوه کسیزو ډلو کې د لوست انځورونه وګوري او خبرې دې پرې وکړي.
- زده کوونکي دې د ښوونکی د ورځې په هکله د خپل ښوونکی څخه پوښتنې وکړي.

د ارزونې پوښتنې:

- د حضرت پیغمبر (ص) د زیږیدو ورځ څه وخت ده؟
- د ښوونکي د ورځې څه ډول لمانځنه وکړو؟

کورنۍ دنده:

له خپلې مور اوکورنۍ سره د مهمو ورځو په باب خبرې وکړئ.

ketabton.com - The Digital Library

یو ویشتم لوست

مرسته کول او مرسته غوښتل

د لوست موخه: چې زده کوونکي د مرستې کولو او د مرستې غوښتلو د ځانګړو ځایونو په ارزښت پوه شي او په عمل کې یې وښودلی شي.

- په کور کې له چا سره او په کوم کار کې مرسته کوئ؟
- په ښوونځي کې له چا سره په کوم وخت کې مرسته کوئ؟
- په کور کې له چا نه په کوم وخت کې مرسته غواړئ؟
- په ښوونځي کې له چا نه په کوم کار کې مرسته غواړئ؟

لوی خدای (ج) انسان یو ټولنیز موجود پیداکړی دی. انسانان په کور، ښوونځي او هر ځای کې یو د بل مرستې ته اړ دی. موږ باید د خواشینی او یا وېرې په وخت کې له مشرانو څخه مرسته وغواړو او له خپلو ټولګیوالو او کوچنیانو سره مرسته وکړو.

ketabton.com - The Digital Library

د زده‌کوونکو فعالیتونه:

- زده‌کوونکي دې په دوه کسیزو ډلو کې د لوست انځورونـــه وګـــوري او د مرستې غوښتلو په وختونو دې بحث وکړي
- څو زده کوونکي دې د ټولګي په وړاندې د مرستې غوښتلو تمثیل وکړي. د مثال په توګه: د ریاضي د لوست په ستونزو کې له بل زده‌کـــوونکي څخـــه څنګه مرسته وغوښتل شي.
- زده‌کوونکي دې د مرستې کولو یو حالت بیان کړي.

پوښتنې:

- ولې باید د کور په کار کې برخه واخلو؟
- ولې د یو دوست د زړه خوا له ته غوږ نیول مرسته ګڼل کېږي؟
- څنګه په ټولګي کې یو له بل سره د لوستونو او کورنۍ کار په باب مرستې وکړو؟

کورنۍ دنده:

- د مرستې غوښتلو د مناسب ځای او وخت په باب له کورنۍ څخه لارښوونه وغواړئ

ketabton.com - The Digital Library

دوه ویشتم لوست

ګډ کار (حشر)

دلوست موخه : چې زده کوونکي دګډ کار له پاره د دندو د ویشلو په ګټو پوه شي.

- په ښوونځي او کور کې ګډ کار څه ګټه لري؟
- په کومو کارونو کې ټولګیوال باید یو له بل سره مرسته وکړي؟
- د یو ګډ کار دکولو نه مخکې څه وکړو؟

موږ د ښوونځي او کور په پاکولو کې حشر کوو. د ګډ کار په وخت کې خوشحاله اوسو او یو له بل سره شخړه نه کوو. د ګډ کار له پیل نه مخکې دندې وښو تر څو زموږ کار ژر پـــای تـــه ورسېږي او هم ډېر ستړي نه شو.

ketabton.com - The Digital Library

د زده‌کوونکو فعالیتونه:

- زده‌کوونکي دې په دوه کسیزه ډلو کې د لوست انځورونه وګوري او د ګډو کار په اړه دې خپل د سترګو لیدلی حال یاد کړي.
- د نیالګیو کینولو او یا د ښوونځي د غولي د پاکولو له‌پاره دې د ګډو کار لپاره دندې وویشي او تمثیل دې کړي.

د ارزونې پوښتنې:

- په ګډو کار کې څنګه دندې وویشو؟
- ګډو کار څه ګټه لري؟
- د ګډو کارونو له پیل څخه مخکې مشوره له چا سره وشي؟

کورنۍ دنده:

د نوي لوست کیسه د کورنۍ غړو ته وکړئ او خپل انځورونه ورته وښایاست.

ketabton.com - The Digital Library

دروېشتم لوست

د لوست موخه: چې زده کوونکي د دې څېرکي د هر لوست مهم ټکي په عمل کې تطبيق کړای شي.

- **ستړي مشي څو ډولونه لري؟**
- **نږدې دوست ولي ضرور دی؟**
- **د اسلام د پيغمبر (ص) زيږېدنه څنګه لمانځو؟**
- **له ګاونډيانو سره څه وخت حشر کوو؟**

مورِ زده‌کوونکي د کور او ښوونځي په ګډو کارونو کې برخه اخلو. پېژندل شوې ورځې لکه د حضرت محمد (ص) د زيږېدو ورځ د ښوونکي ورځ، د اختر ورځ، او د مور ورځ لمانځو.

ketabton.com - The Digital Library

د زده‌کوونکو فعالیتونه:

- زده‌کوونکي دې په دوه کسیزو ډلو کې هغه مسئلې چې زده‌کړې یې دي او په عمل کې یې پلې کړي دي کیسه وکړي.
- زده‌کوونکي دې په دوه کسیزو ډلو کې تمثیل وکړي چې څنګه د ګډو کارونو له پاره دندې ویشي.
- زده‌کوونکي دې د اختر په باره کې یوه جمله ولیکي.

د ارزونې پوښتنې:

- ولې د سترې مشي په وخت کې مسکي شو؟
- څنګه له خپلو دوستانو سره د زړه خواله وکړو؟
- څه وخت باید مرسته وغواړو؟

کورنۍ دنده:

زده‌کوونکي دې د هغه څه په باره کې چې له دې کتاب څخه یې زده کړي له کورنۍ سره خبرې وکړي.

ketabton.com - The Digital Library

څلورم فصل

خواشيني

د لوست موخه: چې زده کوونکي د خواشینی ښېې نښانې وپېژني د خپل ځان او نورو د آرامولو لاره په عمل کې وښودلی شي.

- هغه څوک چې خواشيني وي څنګه پېژندل کېدلی شي؟
- آیا ته کله خواشینی شوی یې؟
- کله چې خواشيني ياست څنګه خپل ځان خوشحالوئ؟
- له هغه چاسره چې خواشینی وي څه ډول مرسته وکړو؟

ټول کسان که مشران وي که کشران، زده کوونکي که ښوونکي، ځینې وخت خواشینی کېږي. که چېرې خواشيني ډېره اوږده شي د ناروغۍ لامل کیږي. د خواشینۍ د کمولو لپاره باید د هغې دلیل مور، پلار، یا خپل یو دوست ته ووایو تر څو مو زړه په کرار شي

ketabton.com - The Digital Library

د زده‌کوونکو فعالیتونه:

- زده‌کوونکي دې د خواشینۍ حالت او د زړه خوالې کول په دوه کسیزه ډلو کې تمثیل کړي بیا دې څو ډلې د ټولګي په وړاندې خپل تمثیل ترسره کړي.
- زده‌کوونکي دې د ښوونکي په مرسته د ژوري ساه ایستل چې د آرامولو لاره ده د ټولګي په وړاندې تمرین کړي.

د ارزونې پوښتنې:

- که چېرې خواشیني یاست څنګه ځان آرامولئ؟
- د خواشینۍ د لېرې کولو له پاره سپورت کول یا قدم وهل ګټه لري؟
- که تل خواشیني اوسو څه کېږي؟

کورنۍ دنده:

زده‌کوونکي دې له خواشینۍ څخه د ارامولو لارې چارې د خپلې کورنۍ له غړو ســره تمرین کړي.

ketabton.com - The Digital Library

پنځه ویشتم لوست

د لوست موخه: چې زده کوونکي د ډار په اړه معلومات تر لاسه کړي او د آرامولو لارې چارې په عمل کې تمثیل کړای شي.

- **هغه څوک چې ډاربدلي وي په څېره کې یې څه بدلون راځي؟**
- **ډار څه وخت پیدا کېږي او د ډار په وخت کې له چا نه مرسته غواړئ؟**
- **آیا تاسو په خوب کې ډاربږئ؟**
- **کله چې ډاربدلي یاست کوم شیان مو اراموي؟**

هر انسان که ماشوم وي او که غټ ځینې وخت وېرېږي. ډار که په ویښه وي اویا په خوب کې، که دوام وکړي د ناروغۍ لامل کېږي. کله چې ډار شوي یو باید مبارکه کلمه له ځانه سره څو ځلې ووایو، اوخپل ډار یو چاته ووایو.

ketabton.com - The Digital Library

د زده‌کوونکو فعالیتونه:

- زده‌کوونکي دې د خپل ډار شیبې (د ببلګې په توګه له موټر، د پیچکاری د ستنې، په بایسکل باندې د سپرېدو یا له حیواناتو څخه) د کاغذ پر مخ یا په ځمکه انځور کړي بیا دې هغه رنګ کړي. کاغذ دې څیرې کړي او د مځکې انځور دې په لغتو ووهي. دا کار دې څو وارې تکرار کړي.
- زده‌کوونکي دې د خپل ډار کیسې په دوه کسیزو ډلو کې بیان کړي او بیا دې ژورې ساه ګانې وکاږي.

د ارزونې پوښتنې:

- کله چې ډارېږو ولې خپل حال باید بل چاته بیان کړو؟
- څو واړه باید ژورې ساه ګانې وباسو تر څو آرامه شو؟
- لویان له څه شي نه ډارېږي؟

کورنۍ دنده:

زده‌کوونکي دې د ډار کیسې او د آرامولو لارې د خپلې کورنۍ له غړو سره شریکې کړي.

ketabton.com - The Digital Library

د غوسې چاره

د لوست موخه: چې زده کوونکي په څېره کې د غوسې نښې نیښانې وپېژني او د قار چاره یې په عمل کې وښودلی شي.

- **هغه څوک چې په غوسه شي په څېره کې یې څه بدلون راځي؟**
- **څوک چې په غوسه وي کوم کارونه کوي؟**
- **څه ډول خپله غوسه کمولای شو؟**

ځینې خلک چې په غوسه شي، بدې خبرې، وهل او ټکول کوي او شیان ماتوي. ځېنې نور بیا خپل قهر په پټه خوله زړه ته اچوي. د قهر زړه ته اچول د ناجوړی سبب کېږي. کله چې په قهرېږو بایـــد [لاحول ولا قوة الا بالله] ووایو، ځان آرامه کړو او بیا په نرمی خپلې خبرې وکړو. د غوسې د کمولو له پاره باید له یو چا سره د زړه خواله وکړو یا قدم ووهو یا ورزش وکړو.

ketabton.com - The Digital Library

د زده‌کوونکو فعالیتونه:

- زده‌کوونکي دې د لوست متن ولولي او د غوسې په باب دې خپلو يا دنورو کيسې په دوه کسيزو ډلو کې يادې کړي.

زده کوونکي دې د ټولګي په وړاندې د قهر په وخت له کنځلو او جنګ څخـــه د ځان ژغورلو لارې تمرين کړي د ببلګې په توګه خپل ځای دې بدل کړي، ژوره ساه دې وباسي، د يو دوست سره دې د زړه خواله وکړي، او يا دې د څو شيبو لپـــاره غلی شي او خپل فکر دې په يو بل کار کې ونښلوي.

پوښتنې:

- څنګه پوهېږئ چې يو څوک په غوسه دی؟
- د غوسې په وخت کې څه کوئ؟
- له هغه چا سره چې په غوسه وي څه بايد وکړو؟
- د غوسې په وخت کې څه ډول ځان کرار کړو؟

کورنۍ دنده:

د خپلې غوسې او کراريدو په اړه د خپلې کورنۍ له غړو سره خبرې وکړئ.

د يوې قهرجنې خبرې انځور وکاږئ.

ketabton.com - The Digital Library

اوه ویشتم لوست

زړورتیا (جرأت)

د لوست موخه : چې زده کوونکي دخپلو غوښتنو د څرګندونې زړورتیا په عمل کې وښودلای شي.

- **کله چې تاسو څوک بې ځایه ملامت وبولي څه کوئ؟**
- **که چېرې یو څوک ستا سو څخه وغواړي چې سګرټ ورسره وڅکوئ، څه کوئ؟**
- **کله چې د ښوونکي صاحب په لوست پوه نه شئ، باید څه وکړئ؟**
- **کله چې له یو چا نه خواشیني شئ څه ورته وایي؟**

هر څوک حق لري چې خپلې غوښتنې، اړتیاوې او خپلې د زړه خبرې بې له ډاره بیان کړي. که خپلې غوښتنې او نارضایتي بیان نه کړو ناروغه کېږو. د نورو بې ځایه غوښتنې باید ونه منو او په درناوی ځواب ورکړو. کله چې د ښوونکي په خبرو نه پوهېږو باید پوښـــتنه وکړو.

ketabton.com - The Digital Library

د زده‌کوونکو فعالیتونه:

- زده‌کوونکي دې په دوه کسیزه ډلو کې د لوست انځورونه وګوري او په جرات دې د خپلو خبرو کول تمثیل کړي.
- زده‌کوونکي دې په دوه کسیزو ډلو کې د مشرانو په غونډه کې د خبرو کولو تمرین وکړي.
- یو څو زده‌کوونکي دې د ټولګي په وړاندې د خپل ملګري د غوښتنې په باب چې [د کورني کار په باره کې ښوونکي ته دروغ ووایي] د نه ویلو (رد ځواب ورکولو) تمثیل وکړي.
- زده‌کوونکي دې د هغه بې زړه زده‌کوونکي نوم واخلي چې نور ټولګیوال بې ځایه ټوکې پرې کوي او دی پټه خوله ناست وي او خواشیني ښکاري.

د ارزونې پوښتنې:

- په کور کې د اخلاقي زړورتیا مثالونه ورکړئ؟
- خپل ټولګیوال ته خپله غوښتنه څنګه څرګنده کړو؟
- که چېرې یو څوک له تاسو نه وغواړي چې د ټولګي په دروازه کربنې وباسئ څنګه ځواب ورکوئ؟

کورنۍ دنده:

په کور کې د زړورتیا د مثالونو په باره کې له خپلې کورنۍ سره خبرې وکړئ.

ketabton.com - The Digital Library

اته ویشتم لوست

د لوست موخه: چې زده کوونکي په خبره کې د خوښۍ په نښو نښانو پوه شي او د خوشالۍ ګټې وپېژني.

- **خوښ اوسېدل څه ګټه لري؟**
- **څوک چې تل په غوسه وي ولې د خلکو نه خوښيږي؟**
- **د خپلې کورنۍ غړي يا خپل خواشيني ټولګيوال څنګه خوشحاله کولی شو؟**

خوښي د لوی خدای (ج) يو نعمت دی هغه څوک چې د تل لپاره خواشيني يا په غوسه وي خپل دوستان له لاسه ورکوي. هغه څوک چې د خداي (ج) پر نعمتونو شکر نه وباسي تل خپه او ناامېده وي. خوشالي روغتيا ته ګټه لري. د دې لپاره چې خپل ځان خوشحاله وساتو بايد په هغه څه چې خداي (ج) راکړي شکر وباسو او د خپل ډار او د زړه راز خپل دوست ته ووايو.

ketabton.com - The Digital Library

د زده‌کوونکو فعالیتونه:

- له زده‌کوونکو نه وغواړئ چې د لوست انځورونه په دوه کسیزو ډلو کې وګوري او تبصرې پرې وکړي.
- څو زده‌کوونکي دې د ټولګي په وړاندې د ادب نه ډکې ټوکې ووایي.
- زده‌کوونکي دې د خپلو خواشینیو په باب یوه کرښه ولیکي.
- یو څو زده کوونکي دې خپلې لیکل شوې خواشینۍ نورو ته ووایي.

د ارزونې پوښتنې:

- څنګه ځان او د کورنۍ غړي خوشحاله وساتو؟
- همښۍ غوسه او خواشیني څه تاوان لري؟
- خداي (ج) تاسې ته کوم نعمتونه درکړي دي؟

کورنۍ دنده:

د خپل ځان د خوښۍ او له خواشینۍ څخه د خلاصولو د لارو په باب لـــه خپلې کورنۍ سره خبرې وکړئ.

ketabton.com - The Digital Library

نه ویشتم لوست

بې زړه توب

د لوست موخه: چې زده کوونکي بې زړه توب وپېژني او زیانونه یې په ګوته کړی شي.

- **بې زړه ماشوم څنګه خبرې کوي؟**
- **بې زړه توب د څه نه پیدا کېږي؟**
- **دبې زړه توب د له منځه وړلو لەپاره څه وکړو؟**
- **د بې زړه ټولګیوال سره څه ډول مرسته کولای شو؟**

هغه ماشوم چې د وهلو، ټکولو، ملامتۍ او ډبرو نیوکو سره مخامخ وي بې زړه کېږي. که چېرې د یو ماشوم ښه کارونه او کړاوونه وستایل شي او د زړه خواله ته یې غوږ ونیول شي، بې زړه توب یې کمېږي. د نورو په مخ کې خبرې کول جرأت زیاتوي.

ketabton.com - The Digital Library

د زده‌کوونکو فعالیتونه:

- زده‌کوونکي دې په دوه کسیزو ډلو کې د لوست انځورونه وګوري او د خپل بې زړه توب کیسې دې یو بل ته وکړي.
- یو څو زده کوونکي دې خپلې د وهل کېدو او رټل کېدو کیسې ټولګیوالو ته په لوړ آواز ووایي.
- زده‌کوونکي دې په دوه کسیزو ډلو کې د هغه پلار ډرامه اجرا کړي چې له خپلو ماشومانو سره په مهربانۍ‌چلند کوي، خبرو ته یې په غور غوږ نیسي، او د شو کارونو ستاینه یې کوي.

د ارزوني پوښتنې:

- د ماشوم د بې زړه توب لوی لاملونه کوم دي؟
- هغه ماشوم چې زړور وي د خبرو په وخت کې څنګه دریـــږي او آواز یـــې څنګه وي؟
- که چېرې ستاسي یو ټولګیوال ښه کار وکړي، تاسو څه ورته وایاست؟

کورنۍ دنده:

زده‌کوونکي دې د بې زړه توب په باب له خپلې کورنۍ سره خبرې وکړي.

ketabton.com - The Digital Library

دېرشم لوست

زما ښېګڼې

د لوست موخه: چې زده کوونکي خپل ښه صفتونه او استعدادونه وپېژني او بیان یې کړای شي.

- **مخکې له دې چې په ښوونځي کې شامل شي کوم کارونه دې کولی شول؟**
- **په لومړي ټولګي کې دې څه نوي زده کړل؟**
- **کوم کارونه تر نورو ټولګیوالو ښه کولی شئ؟**

لوی خدای (ج) مورږ ته سترګې، غوږونه، لاسونه، پښې او استعدادونه راکړي. مورږ باید هغه څه چې خدای(ج) راکړي او هغه کارونه چې کولی شو وپېژنو او په خوښۍ شکر وباسو. باید تل په یاد راوړو چې یوه ناکامي او یا د یوه شي نه درلودل زمورږ ښه والی او استعدادونه له منځه وړلی نه شي.

ketabton.com - The Digital Library

د زده‌کوونکو فعالیتونه:

- زده‌کوونکي دې په دوه کسیزو ډلو کې خپل شته او نښګنې وشمیرې او پر هغه کمالونو چې لري یې، وویاړي.
- زده‌کوونکي دې د ټولګي په وړاندې د خپلې یوې تېروتنې او ناکامی کیسه وکړي.
- زده‌کوونکي دې د هغو کارونو چې په نښه توګه یې کولی شي (لکه د اوبو راوړل، جارو کول، مرسته کول، تېزه منډه کول، او داسې نور) بیان کړئ.

د ارزونې پوښتنې:

- څنګه مور د هغه څه چې خدای (ج) راکړی قدر وکړو؟
- ولې د یوه شي د نه درلودو څخه غمجن نه شو؟
- څنګه د ناکامۍ د تکرار مخه ونیسو؟

کورنۍ دنده:

د خپلو نښو صفتونو او کمالونو په باب د کورنۍ سره خبرې وکړئ او د کورنۍ د یوه غړي یو نښه کار وستایئ.

ketabton.com - The Digital Library

يو ډېرشم لوست

د دريم فصل لنډيز

د لوست موخه: چې زده کوونکي د تير څېرکي د لوستونو مهم ټکي په عمل کې وښودلای شي.

- **کله چې بې ځايه ملامت شئ څنګه خپله نارضايتي بيانوئ؟**
- **له خپه ماشوم سره څنګه مرسته کولای شئ؟**
- **کله چې ډاړېدلي ياست خپله د ډارکيسه مو چاته کړي ده؟**
- **په څه ډول کولی شو چې په خپلو کورنيو کې خوښی زياتې کړو؟**

مورِ زده‌کوونکي له خپلو درسونو څخه د زده‌کړي کمالونه په خپل ورځني ژوند کې عملي کوو تر څو زمورِ او زمورِ د کورنيو ژوند ښه شي.

ketabton.com - The Digital Library

د زده‌کوونکو فعالیتونه:

- زده‌کوونکي دې په دوه کسیزو ډلو کې د تېرو لوستونو انځورونه وګوري او مهم ټکي دې په ګوته کړي.
- زده‌کوونکي دې د خپل زړورتوب په باب یو مثال وليکي.
- یو څو زده‌کوونکي دې د خپل زړه ورتوب مثالونه په لوړ آواز ټولګیوالو ته واوروي.

د ارزونې پوښتنې:

- زیاته او همېشنۍ غوسه څه زیان لري؟
- تاسې په خپله کومه تیروتنه اقرار کړی، چېرته او څه وخت؟
- دخپګان په وخت کې د تېروښو یادونو په یاد راوړل څه ګټه لري؟

کورنۍ دنده:

زده‌کوونکي دې د تېرو لوستونو د غټو ټکو په باب له خپلې کورنۍ سره خبرې وکړي او د دوی نظر دې وغواړي.

ketabton.com - The Digital Library

پنځم فصل

په ځان مهرباني

د لوست موخه: چې زده کوونکي په خپل ځان او نورو د مهربانۍ په ارزښت پوه شي او عملي بېلګې يې بيان کړای شي.

- **ستاسو په نظر څوک مهربانۍ ته اړتيا لري؟**
- **په ځان څنګه مهرباني کولی شو؟**
- **په ځان د ظلم څو مثالونه راوړئ؟**

مهرباني د لوی خدای (ج) يو صفت دی. مهربانه سړي هم په ځان زړه سوزي هم په نورو. که کوم کار ترې خراب شي ځان ډېر زيات نه ملامتوي. کله چې سترې وي په خپل بدن زړه سوی کوي او استراحت کوي. کله چې خپه وي خپل ځان په تفريح بوختوي. خپل وجود په سګرټ او ناپاکه ډوډی نه ناروغه کوي.

ketabton.com - The Digital Library

د زده‌کوونکو فعالیتونه:

- زده‌کوونکي دې په دوه کسیزو ډلو کې په خپل ځان د مهربانۍ مثالونه راوړي چې څنګه ځان له خواشینۍ او خطرونو څخه وساتي.
- زده‌کوونکي دې د ځان د ساتلو مثالونه لکه په کور کې د ننه او له کور څخه بهر له خطراتو څخه ځان ساتل، تفریح او ورزش کول، د نوکانو لنډول، د ځان پاک ساتل، د پاکو خوړو خوړل بیان کړي.

د ارزونې پوښتنې:

- په خپل ځان څنګه مهربانه واوسو؟
- آیا په سړو کې ځان نه پټول په ځان ظلم بلل کېدای شي؟
- د ناروغۍ په وخت کې څه ډول په خپل ځان مهربانه کېدای شو؟

کورنۍ دنده:

په خپل ځان باندې د مهربانۍ دوه بېلګې ولیکئ او له کورنۍ سره خبرې پرې وکړئ.

ketabton.com - The Digital Library

ښه نيت او پېرزوينه

د لوست موخه: چې زده کوونکي د ښه نيت او لورښې سره آشنا شي او عملي مثالونه ورکړئ.

- **د يوه ټولګيوال په خوشحالۍ کې څنګه برخه واخلو؟**
- **د يو دوست په بريالیتوب کې څنګه مرسته وکړو؟**
- **کوم زړه سواندی سړی پېژنئ؟**

ښه نيت او پېرزوينه د مسلمان صفتونه دي. مونږ بايد د نورو په بريالیتوب او پرمختګ خوشحاله شو او خپله خوښي نورو ته څرګنده کړو.

مونږ بايد له نورو سره د دوی د بريالیتوب په لاره کې مرسته وکړو. هماغسې چې ځان ته خپګان نه غواړو، نورو ته هم بايد د خپګان لامل نه شو.

ketabton.com - The Digital Library

د زده‌کوونکو فعالیتونه:

- زده‌کوونکي دې په دوه کسیزو ډلو کې د هغو شیانو مثالونه راوړي چې ځان ته یې نه غواړي (نه غواړم چې څوک مې قلم مات کړي، نه غواړم چې څوک مې ووهي) او بیا دې ووایي چې د بل چا قلم هم نه ماتوم او بل څوک نه وهم).
- زده‌کوونکي دې په ډلو کې د یو داسې سړي تمثیل وکړي چې د خپل ګاونډي ماشوم د نویو کالیو مبارکي ورکوي او د زړه له کومې ورته خوشاله دی.

د ارزونې پوښتنې:

- کله چې خپل د لوبې شیان له نورو ماشومانو سره شریک کړئ څه کېږي؟
- کله چې ډېر وړې یاست او د ټولګیوال سره ډېره ټوده ډوډۍ وي، په زړه کې څه وایئ؟

کله چې له ستاسې سره اوبه وي او یو بل ټولګیوال ډېر تږی وي، د دې ټولګیوال به په زړه کې څه راشي؟

کورنۍ دنده:

د خیر غوښتنې او پېرزوینې په اړه له خپلې کورنۍ څخه مثالونه وغواړئ.

ketabton.com - The Digital Library

دعوا

د لوست موخه: چې زده کوونکي دعوا وپېژني او بې له جګړې يې د اوارولو له لارو سره بلد شي.

- **دعوا څه شئ ده؟**
- **څه وخت د زده‌کوونکو ترمنځ دعوا پېښېږي؟**
- **دعوا په کوم وخت کې زيان لري؟**

په ژوند کې اختلاف او دعوا پېښېږي. زمونږ دنده دا ده چې مخالفت او دعوا له جګړې او کنځلو پرته اوار يې کړو. د دعوې د اواری تر ټولو ښه لاره د خبرو کولو په مرسته پيداکيږي. د خبرو کولو په وخت کې بايد ادب او درناوی په کلکه په پام کې ونيول شي.

ketabton.com - The Digital Library

د زده‌کوونکو فعالیتونه:

- زده‌کوونکي دې په دوه کسیزو ډلو کې د لوست انځورونه وګوري خپلـــې کیسې دې د دعوې په باب یو بل ته ووایي.
- یو یا دوه زده‌کوونکي دې د ټولګي مخې ته راشي خپلې د دعوې کیسې دې په لوړ آواز ټولګیوالو ته واوروي.
- څو زده‌کوونکي دې د خبرو له لارې د یوې دعوا د اوارولو تمثیل وکړي.

د ارزونې پوښتنې:

- دعوا څه وخت پیداکېږي او څه وخت په جنګ اوړي؟
- که یوه دعوا اواره (حل) نه شي څه کېږي؟
- په کور کې دعوا ولې پیدا کېږي؟

کورنۍ دنده:

زده‌کوونکي دې د دعوا په اړه یوه جمله ولیکي او په رغنده سیالۍ کې دې دهلک یا نجلۍ انځور وکاږي او د خپلې کورنۍ له غړو سره دې پرې خبرې وکړي.

ketabton.com - The Digital Library

پنځه دېرشم لوست

جګړه

د لوست موخه: چې زده کوونکي د جګړې زیانونه وپېژني د خبرو له لارې د دعوې اواری په عمل کې وښودلی شي.

- **دعوا او جګړه څه توپیر لري؟**
- **جګړه څه زیانونه لرلای شي؟**
- **دعوا که په جګړه وانه وړي څه ګټه لرلی شي؟**
- **خبرې اترې څنګه د جګړې مخه نیولای شي؟**

جنګ د خپګان او مرورتیا سبب ګرځي. په جګړو کې انسانو ته ژوبله اوړي او شیان پکې ماتېږي. د خبرو په وخت کې لومړی باید ستونزه بیان شي، بیا هر پلو ووایي چې څه غواړي. کله چې په ستونزه وپوهیږو بیا د اواری څو لارې پیدا کړو. کله چې د حل ډیرې لارې پیدا شي، تر ټولو ښه لاره دې غوره شي چې د ټولو لورو له پاره د منلو وړ وي.

ketabton.com - The Digital Library

د زده‌کوونکو فعالیتونه:

- زده‌کوونکي دې په دوه کسیزو ډلو کې انځورونه وګوري او د انځورونـــو لاندې مطلب دې ولولي خپلې ورته کیسې دې بیان کړي.
- د زده‌کوونکو یوه ډله دې په ټولګي کې د کیناستو پر ځای د یـــوې دعـــوا تمثیل وکړي. نور زده‌کوونکي دې د دغې دعوا د اواری د لارو وړاندیزونه وکړي. بیا دې د ښوونکي په مرسته هغه لاره غوره شي چې د دعوا د دواړو اړخونو له پاره د منلو وړ وي.

د ارزونې پوښتنې:

- ولې د دعوا د اواری لارې د خبرو له لارې ولټوو؟
- که چیرې د خبرو له لارې دعوا د اواری لارې و نه مومي څه به وشي؟
- په خبرو اترو کې کوم ټکي په پام کې ونیسو؟

کورنۍ دنده:

د خبرو له لارې د دعوا او جګړې د حل کولو په باب له خپلې کورنۍ سره خبرې وکړئ او مثالونه ترې وغواړئ.

ketabton.com - The Digital Library

غوږ نیول

د لوست موخه: چې زده کوونکي د غوږ نیولو ښېګڼې وپېژني او په ځیر سره د غوږ نیولو عادت په عمل کې وښیي.

- **کله چې څوک موږ ته غږېږي، کوم کارونه باید ونه کړو؟**
- **که چېرې یو څوک د غوږ نیولو پرځای ستاسې په خبرو کې را ودانګي تاسو ته څه احساس پیداکېږي؟**
- **په غور سره غوږ نیول څه ګټه لري؟**
- **څنګه پوهېږو چې په غور سره مو غوږ نیولی دی؟**

د یو چا خبروته غوږ نه نیول بې ادبي ده. که چېرې د چا خبرو ته غوږ ونه نیسو، په خبرو به یې پوه نه شو. څوک چې خبرې راسره کوي باید هرې خوا ته ونه ګورو، د خبرو په منځ کې ورونه دانګو، او له کوم شي سره ځان په لوبو بوخت نه کړو.

ketabton.com - The Digital Library

د زده‌کوونکو فعالیتونه:

- زده‌کوونکي دې په دوه کسیزو ډلو کې د غوږ نیولو تمثیل وکړي. یو تـــن دې خبرې کوي او بل دې په خبرو کې ورلوبړي یا دې له نورو سره په خبرو اخته شي، یا دې له ځانه سره په لوبو اخته شي.
- یوه ډله دې د ټولګي مخې ته راشي او دا ځل دې اوریدونکي په غور خبرې واوري او تر څو چې د لومړي زده کوونکي خبرې نه وي تمامې شوي، دویم زده کوونکی دې خبرې نه کوي.
- په بل تمثیل کې دې دوه زده کوونکي په وار خبرې وکړي بې له دې چې شر او شور جوړ کړي.

د ارزونې پوښتنې:

- د دې له پاره چې دوه تنه د یو بل په خبرو پوه شي څنګه باید خبرې وکړي؟
- که په وار خبرې ونه کړو څه به وشي؟
- د غوږ نیولو ارزښت د دعوا په اوارولو کې څه شی دی؟

کورنۍ دنده:

له خپلې کورنۍ سره د غوږ نیولو او په وار خبرو کولو په باب خبرې وکړئ او د دوی نظر وغواړئ.

ketabton.com - The Digital Library

په تېروتنو اقرار

د لوست موخه: چې زده کوونکي په تېروتنو د اقرار په کټو پوه شي او بښنه غوښتنه تمثيل کړای شي.

- **کله چې په سهوې سره د چا پر پښه، پښه کېږدو بايد څه وکړو؟**
- **کله چې يو شئ له مورِ څخه مات يا خراب شي، خپلې مور او پلار ته څه ووايو؟**
- **له خپل ټولګيوال څخه د بښنې لاره کومه ده؟**

هر انسان سهوه اوتېروتنه کوي. بايد په خپلو تېروتنو اقرار وکړو او بښنه وغواړو. رښتيا ويل د خدای (ج) خوښېږي او په هر حال کې بايد يوازې رښتيا ووايو.

ketabton.com - The Digital Library

د زده‌کوونکو فعالیتونه:

- زده‌کوونکي دې په دوه کسیزو ډلو کې د دې لوست انځورونه وګـــوري او خبرې دې پرې وکړي.
- څو کسه زده‌کوونکي دې د ټولګي مخې ته راشي او په خپلو تبر وتنـــو دې اقرار وکړي او بښنه دې وغواړي.
- څو کسه دې د دروغجن ماشوم تمثیل وکړي چې هیڅ څوک یې په خبـــرو باور نه کوي او ټول په سپکه سترګه ورته ګوري.

د ارزونې پوښتنې:

- آیا په خپلو تبروتنو اقرار ربښتیا هم د ښو خلکو کار دئ؟
- داسې څوک پیژنئ چې د خپلې سهوې په خاطر یې بښنه غوښتې وي؟
- آیا ربښتیا هم په تبروتنه اقرار نه کول مورِ دروغجن کوي؟

کورنۍ دنده:

زده‌کوونکي دې په تیر وتنو د اقرار او ربښتیا ویلو په باب له خپلو کورنیو سره خبرې وکړي او له دوی څخه دې مثالونه وغواړي.

ketabton.com - The Digital Library

د ببنې غوښتل

د لوست موخه: چې زده کوونکي د ببنې غوښتنې په ځواب کې له ببنې سره بلد شي.

- **که څوک له موږ څخه ببنه وغواړي موږ څه وکړو؟**
- **ببنه څنګه کېږي؟**
- **کله چې د يو چا تر غلطئ ورتېريږو، څنګه ببنه وکړو؟**

کله چې يو ټولګيوال د خپل ناوړه کار په خاطر ببنه وغواړي موږ ته پکار ده چې له خپلې غوسې نه تېر شو، خپه او مرور پاتې نه شو. څوک چې ببنه غواړي بايد وعده وکړي چې خپل ناوړه کار بيا نـــه تکراروي. او څوک چې ببنه کوي بايد مرور پاتې نه شي.

ketabton.com - The Digital Library

د زده‌کوونکي فعاليتونه:

- زده‌کوونکي دې په دوه کسيزو ډلو کې د ټولګي د يوې دعوې په بـــاب د ښېنې غوښتنې او عفوې کولو تمثيل وکړي.
- نور زده کوونکي دې د ښېنې کيسې راپه ياد کړي او ټولګيوالو ته دې په لوړ آواز واوروي.
- زده کوونکي دې د ښېنې غوښتنې او عفوې کولو په باب يوه يـــوه کرښـــه وليکي.
- څو زده کوونکي دې خپلې جملې په لوړ آواز نورو ته واوروي.

د ارزوني پوښتنې:

- ښېنه ښه کار دی؟ ولې؟
- آيا دا رښتيا ده چې د ښېنې غوښتل او عفوه کول دوستي ټينګوي، ولې؟
- څومره وخت د مرور پاتې کېدو له پاره بس دی؟

کورنۍ دنده:

د عفوې په باب خپلې ليکلې جملې د کورنۍ غړو ته ولولۍ او د دوی نظر پرې وغواړئ.

ketabton.com - The Digital Library

د خپګان وروسته پخلاينه

د لوست موخه: چې زده کوونکي له خپګان وروسته د پخلاينې لارې وپيژني او په عمل کې وښودلای شي

- **کله چې يو څوک له موږ نه خپه وي څنګه ورسره پخلا شو؟**
- **د پخلا کېدو طريقې کومې دي؟**
- **که د خپګان يا جګړې نه وروسته پخلا نه شو څه کېږي؟**

د جګړې او اوږده خپګان له امله د انسانانو دوستي له منځه ځي. کله چې دوه تنه يو له بله مرور او خپه وي، يو له بل سره مرسته نه شي کولی، او ښايې جګړې ته پلمې جوړې کړي. د دې لپاره چې خپه کسان سره پخلا شي اول بايد يو د بل نه ببنه وغواړي او د يو بل تېر وتنې عفو کړي. بيا نو د پخلاينې لپاره يا لاسونه سره ورکوي او يا يو بل په غېږ کې نيسي. کله چې پخلاينه وشي بيا نو مرور ببرته سره دوستان شي.

ketabton.com - The Digital Library

د زده‌کوونکو فعالیتونه:

- زده‌کوونکي دې په دوه کسیزو ډلو کې د پخلاینې تمثیل وکړي.
- خو زده کوونکي دې د ټولګي مخې ته راشي او داسې تمثیل دې وکړي:
  - لومړی سره مرور وي او له یو بل سره خبرې نه کوي
  - بیا یو له بله معذرت غواړي او په خپلو اشتباه ګانو اقرار کوي
  - بیا دواړه لاسونه سره ورکوي یا په غیږو کې یو بل نیسي او په خندا او خوشالۍ سره پخلا کیږي.

د ارزونې پوښتنې:

- ولې باید د ډبر وخت له‌پاره مرور پاتې نشو؟
- آیا دا ښه‌تیا ده چې که په تېروتنو اقرار ونه شي او بښنه ونه غوښتل شي، پخلاینه به ژر په مرورتوب بدله شي؟
- پخلاینه سخته ده که خپګان؟ ولې؟

کورنۍ دنده:

زده‌کوونکي دې له جګړې وروسته د پخلا کېدلو په اړه خو جملې ولیکي او له کورنۍ سره دې خبرې پرې وکړي.

ketabton.com - The Digital Library

د لوست موخه: زده کوونکي دې د دې څېرکي د هر لوست په زړه پورې او عملي رایاد او په عملي کې پلي کړي.

- **په ځان څنګه زړه سوئ لرلای شو؟**
- **څنګه د کورنۍ په نورو غړو لوربینه (پېرزوینه) لرلای شو؟**
- **ولې د یو چا خبره په غور سره واورو؟**
- **څنګه یوه دعوا اواره کړو چې په جګړه وانه وړي؟**

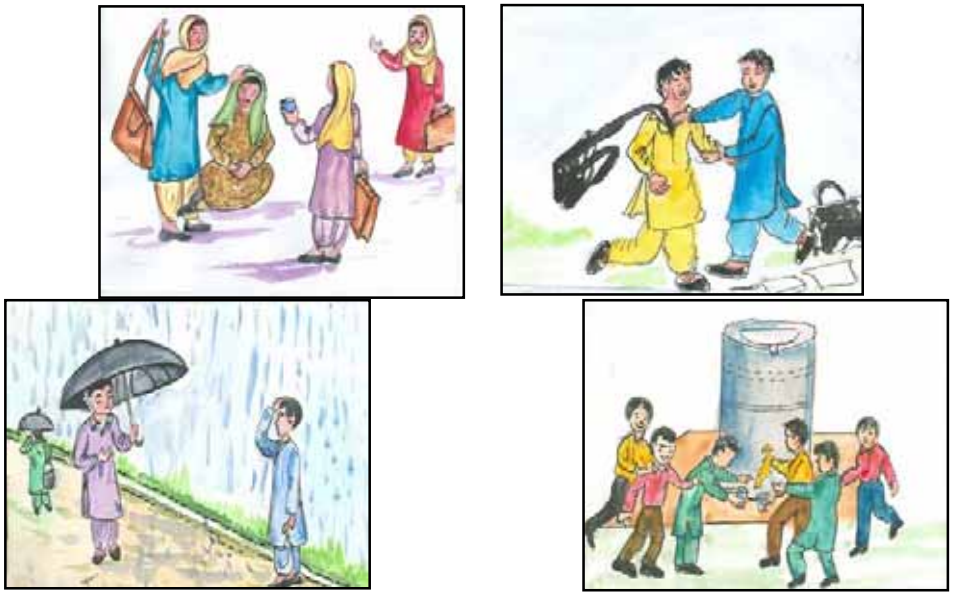

مورِ زده‌کوونکي په ځان او نورو مهربانه یو، په وار خبرې کوو، د خپګان د لیرې کولو له پاره په خپله اشتباه اقرار کوو، بښنه غواړو او ژر سره پخلا کیږو.

ketabton.com - The Digital Library

د زده‌کوونکو فعالیتونه:

- زده‌کوونکي دې په دوه کسیزو ډلو کې تمثیل کړي چې له شخړې وروسته څه ډول پخلاینه کېږي.

ټول زده کوونکي دې د ښوونکو په لارښـــوونه لـــس وارې اوږدې ســـاګانې وباسي. هوا دې د پوزې له یوه سوري څخه واخیستلای شي او د پوزې له بـــل سوري څخه دې وایستلئ شي.

د ارزونې پوښتنې:

- په کور کې دعوا ولې پیدا کېږي؟
- که په وار خبرې ونه کړو څه به وشي؟
- ښښنه ښه کار دی که عفوه کول؟
- ولې باید د ډېر وخت له‌پاره مرور پاتې نشو؟

کورنۍ دنده:

د تېرو لوستونو هغه ټکي چې ستاسې ډېر خوښ شوي وي د کورنۍ له غړو سره خبرې پرې وکړئ.

Thank you for reading

Find more e-books and articles on Ketabton - your multilingual digital library.

www.ketabton.com

Ketabton - Pashto, Farsi, Arabic & English